

კურადღებას არ აქვევდა გაცემითილის მსვლელობის დროს და კოველგვარი ცერტიფინის გარეშე ხმარობდა ისეთ სიტყვებს, როგორიცაა "მიშგ...ლ".

საბჭოთა კავშირიდან გამოსულებს ნამდგილად გვაძლევს და მისი თავისუფალი ქცევა. ისრაელში წლების განმავლობაში კორელაციით გაითავისეთ ის ფაქტი,

სურათი - 128 : გაზეთ "ალია"-ს ინიციატივით ჩა-
მოყალიბებულ ქართველ-ებრაელთა კულტურის ცენ-
ტრში ბათ-იაში, რომლის თაფ-რე გახდებათ ცნობი-
ლი ექიმი ისაკ (ისინქ) ფიჩხაძე საკუთარ ლექსს
გითხველობს ისაკის შეიღიაშვილი გარიბა

რომ ისრაელის ბავშვები მსოფლიოში უკედაზე დაღი, მხიარული და მოძრავიანი არიან, მაგინაც კი როცა ისინი სერიოზულ საკითხებზე მსჯელობენ. ამასთანავე ირაციონალურობა არ ეტუბათ.

ასე იურ თუ ისე, ივრითის და ინგლისური ენების
შესწავლა-დაუფლება ძალიან დიდი ტემპით დავიწყე
და წარმატებამც არ დააყოვნა. ივრითული ენის ნ-
თვიანი კურსი ორ თვეზე ნაკლებში ავითვისე და
გამოცდებიც გადახსე ადრე ჩაგაბარე. ამისთვის ცენტრის
სელმძღვანელის ("შენაულის") სპეციალური ხებართვა
დამჭირდა. ასე, რომ მალე დადგა ულფანიდან და აბ-
სორბიცის (ცენტრიდან ჩემი მალე წილავლის დრო.

აღსანიშვავია, რომ ჩვენი აბსოლუტურის ცენტრში ეოფნა სახელმწიფოს ხარჯზე 5 თვის განმავლობაში მარტო ენის შესასწავლად არასწორად მიმსახდა და პატიოლულობის გრძნობით გამსჭვალულია ცენტრის "შენაელს" მიემართე და რამდენიმე რეპარატორის

სახელით ვთხოვ ზემდგომი ორგანიუბისათვის ეცნობებინა, რომ ჩვენ, სახელმწიფო სახსრების გაფანტვა-განიავებათ ვთვლიდით აკადემიის რეპარატიანტთა ასეთ დიდ ხნიან შზადებას. წინადადება შემოგვქონდა სწავლისაგან თავისუფალი დღის მეორე ნახევარი (4 სამუშაო საათი) სახელმწიფოსათვის სასარგებლო საქმიანობისათვის გამოგვეუწინებინა.

იქვე შევთავა წერთ აგრეთვე რაციონალუ ზარიცვული
წინადაღება : ციტრუსების საკრეფად წავევანეთ. ინ-
ფორმაციის სამუშალებებით ვიცოდით, რომ ისრაელში
მაშინ ძალიან ჭირდა მუშახელი. გლეხები ვერ ასწ-
რებდნენ განსაკუთრებით მდიდარი მოსავლის აღებას.
მწვავედ იგრძნობოდა მუშახელის ნაკლებობა განსა-
კუთრებით ისრაელის ციტრუსოვანთა ბაღებში. არადა
მოსავლის უდიდესი ნაწილი საზღვარგარეთის ბაზებ-
ზე გადიოდა და მის სანაცვლოდ ქვექნის ზაზინაში
მილიონობით მწვანე დოლარი შემოდიოდა.

“ ზაფხულის ცხელი დღეები იღეა და ისრაელებს როგორც წესი გარეთ ბაზებში ტრიბული არ მოსწონდათ ისინი სწავ სახის სამუშაოებს ამჯობინებდნენ. უშიორდა სახელმწიფო-ფოს. ჩვენ კი მსარ-თემო ზე წამოწოლილები ვიუვით ნახევარი დღე. ისრაელის ქვეყანა ბევრს აგეოგბდა ჩვენთვის, რეპარაციანტებისათვის. ჩვენც უნდა გაიგიმეთ-თებინა რაიმე მისთვის. ბოლოს და ბოლოს

სურათი - 129 : განვითარებული თანამშრომლები დოდო
შამელიაშვილი (მარცხნივ) და ნანა სეფიაშვილი

როგორც იქნა ვეღისეთ საკუთარ სამშობლოს.

ჩვენი მამა პაპების ბევრი თაობა საუკუნეების მანძილზე ნატორბდა და ლოცულობდა ამ დღეს მოსწრებოდა, მაგრამ შეოლოდ ჩვენს თაობას გაუქართლა.

სურათი - 180 : ქუთაისში საზეიმო მიღების დროს
მღერის იოელ რეგემი (მარჯვნიდან პირველი)

ჩვენ უკვე ჩვენი ქვეყნის მიწაზე ვიდექით მედგრად. ვეღარავინ დაგვცინებდა, დაგვამტკირებდა და ვერც აბუბად აგვიგდებდა. გაიმართა ებრაელის "გადუნული" თოვე. ამიერიდან ჩვენ საკუთარ თავს ვებუთვნოდით. ჩვენ ამაյთ ებრაელები ვიზუით და არავის მიუცემდით უფლებას ისრაელი აუგად ეხსენებინა.

ესანეთი იმ დროს ვეღლანაირად ცდილობდა ისრაელის მიერ მიტოვებულ ადგილებს დასაკუთრებულდა მსოფლიო ბაზარზე და თუ ჩვენი სასოფლო-სამურნეო პროდუქტი დროზე არ მიეწოდებოდა ბაზარს, სამუდამოდ დავკარგავდით ჩვენს ქუთხს ამ ბაზარზე.

ჩემს პატრიოტულ მონოლოგს "მენაელმა" შვიდად მოუსმინა და აუქსორებლად მიასუსა:

- "თქვენი მოვალეობა ენის სწავლი დაუფლებაა, მოსაყლის აღების პრობლემაზე სხვები იზრუნებენ" - თავის შეწუხებისაც კი არ აპირებდა უფროსებისთვის ჩვენი თხოვნის გადასაცემად.

მერე რჩევის სახით დაუქმატა :

- "იცხოვრეთ თქვენი ცხოვრებით, სხვის საქმეში ნუ ეჩრებით, თქვენ ჯერ ახალიამოსულები ხართ და

არ იცით, რომ აქ ასეთი პრინციპით ცხოვრობენ : - "ჩელოვეგა-ჩელოვეგა ვთლე". მგლებივით ცხოვრებას უნდა მიტვიოთ"-ო.

აღმფოთებით ვუსმენდი მას და იმ წუთას ჩემთვის ვეღლაზე სახისღარი ადამიანი ისრაელის მიწაზე ის იუ. არც კი გამოვმუშიდობებივარ მას, ისე გამოვიქცი მისი კაბინეტიდან.

38 წელზე მეტი ვაჟიდა, დღეს როცა ამ სტრიქონებს ვწერ, გაცილებით ნაკლებად განვიცდი მის ნათევამს. სამწუხაოოდ უმეტეს შემთხვევაში დაკრწმუნდი, რომ ცხოვრებისეული გამოცდილებით ის მართალი იუ, მაგრამ მწამს, რომ ამ გზით ჩვენ ისრაელის ქვეყნას ვერ ავაძენებთ და შესძლოთ დაუკარგოთ კიდევ.

არ ვიცი თუ რას ფიქრობს მკითხველი, მაგრამ მე ნაძღილად ვერ ვწერდა დადგნით პეტსექტრივას ისრაელის შეილთა ხელახლა გალუთში წასვლამი. უნდა გაუფრთხილდეთ იმას რაც გაგვაჩნია, თუნდაც ეს სიცოცხლის ფასად დაგვიჯდეს. ასეთნაირადვე უნდა აღვწარდოთ ჩვენი შვილებიც.

"მენაელ"-თან ამ საუბრის შემდეგ მტკიცე გადაწყვეტილება მივიღე, რაც შეიძლება ჩქარა გავრცლოდი აქაურობას. გამოცდისათვის მზადება დავიწევ და განცხადება შევიტანე განცელარიაში ისრაელის ვეღლაზე მნელ საცხოვრებელ ადგილას მოუცათ ჩემ-

სურათი - 181 : გაზეთ "ალია"-ს რედაქციის წინ
ბათ-იამში (იერუშალამის 29-ში) 1990 წელს

40 წელი

თვის მუდმივი საწნოვრებელი ბინა. მსურდა ჩემი ქცევით მაგალითი მიმეტა სხვებისთვის.

როგორი იუ ჩემი გაოცება, როცა ოამდენიმე დღის შეძლებ კანტორიდან გამომიძახეს და ხუთოთა-სიანი ბინა შემომთავაზეს ... ხოლონში, კირიათ-შა-რეთის ცენტრის მასლობლად მდებარე ერთერთ სახლში. თან მჩირდებოდნენ, რომ თვითონ ვერ დამეხმარებოდნენ ბარგის, ჩემოდნების და თუნდაც საქართველოდან შირდანირი რეისით გამოგზავნილი ავეჯის ახალ ბინაში დაბინავებაში.

ური განვაცხადე. შეძლებ შეძლოთავაზეს ბათ-იამი, იერუშალამი და ხაიფა. მე ქვა ავაგდე და თა-ვი შევუშვირე გამიშვით იქ, სადაც ქვეყნას უჭირს-მეთქი.

იმ პერიოდში ისრაელში ამოსულ უმაღლეს დამთავრებულებს "აკადემიმ"-ებს ემახდენ და ასეთ ოჯახებს როგორც წესი "მერქაზ კლირებში" (სეუცია-ლურებ აშენებულ აბსორბციის ცენტრებში) უშევბდნენ იქ არსებულ 5 თვით ულპანებში ებრაული ენის (ივრითის) გაძლიერებული შესწავლის მიზნით. არა-აკადემიმები ღროვანით ახლო ხათესავებთან ან კიბუ-ცებში იგზავნებოდნენ, ხოლო შეძლებ მთავრობის მიერ დადგენილი წესით ხაწილდებოდნენ სხვადასხვა

სურათი - 132 : გაზეთ "ალია"-ს ინიციატივით ჩამოყალიბებულ ქართველ-ებრაელთა კულტურის ცენტრში ბათ-იამში, აკორდეონზე უკრავს ინჟინერი ანზორ ნათლიაშვილი

დასახლებულ რაიონებში, მირითადად ზერიფერიაში. აქ მათ გამზადებული ბინები ხვდებოდათ.

ისრაელში ახლადამოსული რეპატრიანტი, რო-

სურათი - 133 : პოეტი ფრიდონ ხალგაში სტუმრადა გაზეთ "ალია"-ს ინიციატივით ჩამოყალიბებულ ქართველ-ებრაელთა კულტურის ცენტრში ბათ-იამში

მელსაც ადგილობრივები "ოლე-ხადაში" ემსხმენ შირველ ხანებში სახელმწიფოსაგან მცირეოდენ ფულად დასმარებას და ოკაბის მოსაწყობ დაბალფასიან აუცილებელ საოჯახო ნიუთებს იღებდა. მასში შედიოდა : მაგიდა, სკამები სულადობის რაოდენობის მიხედვით, "სოხნუთ"-ის საწოლები, ცოდაოდენი ჭურჭელი და რამდენიმე ქვაბი სტუმლის მოსაღებლებლად. ეს იუ და ეს. თუ რეპატრიანტი ბინაში შესახლებისთანავე სამუშაოს არ მოძებნიდა დროის მცირე მონაკვეთში მშეირი დარჩებოდა. ეს აიმულებდა ახალიამოსულებს ნებიმიერ სამუშაოზე წასულიერ.

ოჯახისათვის საჭირო სხვა აუცილებელი საგნები : გაზეურა, მაცივარი, საუინულე, ტელევიზორი, ვენტილატორი ზაფხულის გაგანია სიცხეში გასაგრილებლად - რეპატრიანტის სახელმწიფოსაგან საჩურჩად მიღებული მცირე თანხების საფუმველზე უნდა შეეძინა. ისრაელის ადგილობრივი მკვიდრები შესანიშნავად იუნებდნენ "ოლე-ხადაშის" სამეგმი ჩაუსედაბას და ხშირად იაფფასიან ნაკლებ ხარისხიან საქონელს ატენიდნენ მათ, ეს საოჯახო საქონელი მალე იცვითებოდა და ახალის შეძენა ხდებოდა საჭირო.

სამსახურის მენაში რეპატრიანტებს "შრომის

"ბიურო" ეხმარებოდა. იქ ათობით და ასობით ოქანტრ-რიანტი იურიდა სოლმე თავს დილაბადრიანად და თავის რიგს ელოდა, რომ მისთვის რაიმე სახის სამუშაო შეეთავაზებინათ. მათ ეკითხებოდნენ დახელოვნების მიმართულებას ან თუ რა სახის სამუშაოს ემებდა, მაგრამ უმრავლეს შემთხვევაში სცენიალობის მიხედვით სამუშაოს პოვნა თითქმის შეუძლებელი იყო. ისეთი გამჭრიანი გონების მქონე მუშებს როგორებიც ჩვენი თემის შეილები არიან, ხმირად უველავე ბინმურ სამუშაოზე წისფლა უხდებოდათ ოჯახის სარჩენად. ისინი მტკირთავად, დამტკირებლად, დამლაცებლად და საზღვაო პორტებში შემოსული გემების მაზუთიანი ტრიუმების წმენდასაც კადრულობდნენ.

უბედურება ის იყო, რომ ასეთი სამუშაოებიც არ იყო საკმარისად. კიდევ უფრო უარესი ის იყო, რომ ისრაელში არსებობდა ასეთი წესი : სამუშაოზე უველავე ბოლოს მოსული მუშა შემცირების შემთხვევაში ჰირველი უნდა წასულიერ სამსახურიდან და ასეთ დროს მნიშვნელობა არ ჰქონდა იმას, ასრულებდა თუ არა ის თავის სამუშაოს პირნათლად, იყო თუ არა ის მუჟაითი და სასარგებლო იმ დაწესებულებისათვის. ეს დაუწერული ჯოჯოხეთური კანონი მაშინდელმა ავადსახსენებელმა "პისთადრუთმა" (მუშათა

სურათი - 134 : გაზეთ "ალიდ"-ს დაარსებიდან 10 წლის ზემომე 1983 წელს თელ-ავივის "ჰენიხლ ჰა-თარბუთის" სცენიდან სიტყვას ამბობს აბსორბციის მინისტრი აარონ უზანი

სურათი - 135 : ესტრადის გარსკვლავი თამრიკო გგერდწითელი სტუმრადად გაზეთ "ალიდ"-ს რედაქციაში

გაერთიანებამ) მოიგონა, თითქოსდა მეელი მუშების ინტერესების დასაცავად.

სინამდვილეში კი ეს კანონი მირითადში ახალი ოქანტრიანტების საწინააღმდეგოდ მოქმედებდა და ამდროდის ჰორტის მუშავთა შიმშილობითი გაფიცვის ერთ-ერთი მირითადი მიქეზი განდა. ამ გაფიცვას მე ეხელმძღვანელობდი და მის შესახებ ამ წიგნის ცალკე გამოყოფილ თავში მოვითხოვბთ. გაფიცვა, რომელიც კინაღმა სიცოცხლის ფასად დაგვიჯდა, სუსათა განუმეორებელი გამარჯვებით დამთავრდა და სამზეოზე გამოიტანა ახალგაზრდა ისრაელის ქვექნის საუმაწვილო სხულება : ოქანტრიანტი მუშების სასიცოცხლო მნიშვნელობის მქონე სოციალური ჰირობების არ

40 წელი

არსებობასთან დაკავშირებით. რომელზეც მასინდელი ჰისთადრული ნაკლებად ზღუნავდა,

მხედველობაში უნდა მივიღოთ ის ფაქტი, რომ

სამოცდათიანი წლების დასაწევისში "ჰისთადრუთი" პოლიტიკურად "დამოუკიდებელი სახელმწიფო" იქმის ისრაელის სახელმწიფოში. მათი წარგზავნილები ისხდება ისრაელის ქანებში და მთავრობაში. სხვადასხვა სახის სამმართველოებსა და კორპორაციებში. თუ ამას იმასაც დავუმატებთ რომ პარტიული ბლოკის "მარათის" (დღევანდველი "შრომის პარტია") მიერგვა მუშაობით სარეკომენდაციო წერილის ("ჩეტკა"-ის) გარემო სამსახურის მიღება მალიან გამხელებული ან შეუძლებელი იქმ, ადგილად მიერგვდებით, რომ უპარტიო "ოლე ხადაშებს" მალიან უტირდათ სამსახურის პოვნა.

„ სამარცხვინოა, მაგრამ ფუქტია, რომ საქართველო-
დან ამოსულ აკადემიმთა მნიშვნელოვანმა ნაწილმა
"თვალი დახუჭა" ისრაელში მიძინებარე გულისამრევ
შროცესებზე და "ჩათრევას ჩაუღოდა ამჯობინა". თვითონ
"თბილ" ადგილებზე მოეწევნენ სამუშაოდ, უბრალო
რეპტორიანტების ბეჭი კი საკლებად აწესდათ.

უფრო მოვიკიანებით "ჰისტორულის" ოლიმპა განუოფილებაში სამუშაოდ მოეწეო ქართველ ებრა-ელთა წარმომადგენლები, რომლებიც "გაქირავების

ტალღევსად" მოევლინენ თლე ხადაშებს. ისინი შესაძლოა უველის ვერ ეხმარებოდნენ, მაგრამ თავიანთი თავდადებით არა ერთ ჩვენს თანამემაულეს გუშართუს ხელი. ასეთები იუზნენ დოდო ხუნდიაშვილი, მირიაბ კრისელი, სონია ფიჩხაძე, მისაელ მოძღვრიშვილი, თინა შიმშილაშვილი, სიმა თავდი, ალბერტ ჭვიტიაშვილი, დავით წორელა ... და სხვები. არა ერთ რეპარტიასტს დახმარებია აგრეთვე მაარახის პარტიული ფუნქციონერი იერუშალამიდან რაფი ბარ-ლავი (ბალუაშვილი).

პარტიულ-პოლიტიკური სიტუაცია
ისრაელში მე-20-ე საუკუნის 60-იანი წლების
ბოლოს და 70-იანი წლების დასაწერში.

საქართველოდან ებრაელთა ალიის დაწესის
დროს ისრაელის სახელმწიფოს სათავეში ედგა
"შრომის პარტია", რომელიც ჰარტიული ბლოკის
"მაარახ"-ის ცენტრალურ შემადგენელ ნაწილს
წარმოადგინდა. ბლოკის შეორე ნაწილი იყო ჰარტია

სურათი - 137 : მწერალ იეჲდა შალელაშვილის
ბატივგსაცემად მოწყობილ საღამოზე კირიათ-გადში.
ბეგრი ასეთი საღამო მოუწყვდა გაზეთ "აღია"-ს
რედაქციას აბრაამ სეფიაშვილის

"ანდრე აავოდა", რომელიც ბენ-გურიონის მიერ ჩამოჟალიბებული პარტია "რაფის" დამლის კვალწე წარმოიქმნა.

ମୁଖ୍ୟମ୍ୟ ନାହିଁଲେଇ କ୍ଷେତ୍ର ଶାରୀରିକ "ମାତ୍ରାମ" -ର, କୌମିଳ୍ୟରେ

სურათი - 138 : იერუშალამი. ისრაელის ქნესეთი.
აქ გაიცნო აბრაამ საპირ სეფიაშვილმა ისრაელის
გმირის სიმანტობ ჯანას ქვრივი, რომელმაც შემდ-
გომში მეტად მნიშვნელოვანი დოკუმენტები გადას-
ცა მას მისი მეუღლის ცხოვრებასთან

ნახევრად კომუნისტური-სოციალისტური პარტია იუ-
და "მარიასის" ბლოკს ცნობიდან მემარცხენეობისაკენ
ექამებოდა.

პარტია "ახდეთ აფარები" ბირითად ბირთვს წარ-
მოადგენდა კიბუცებისა და მოშავების პარტიული
დაჯგუფებები.

"მარას"-ის ბლოკი სამთავრობო კოალიციაში
იუ პარტია "მაფდალ"-თან, რომელიც თავის შერიც
მორწმუნე ებრაელთა მოძრაობა "ჰაფოედ ჰამიზრას"

ექვედინობოდა.

როცა ისრაელში ამოვედი 1972 წლის 10 მაისს,
ქვეუნის სათავეში იდგა "მარას"- "მაფდალ"-ის კოალი-
ცია. მთავრობის მეთაური გახლდათ ქნი გოლდა
მეირი (მეირსონი), ისრაელის უფილი ელჩი საბჭოთა
კავშირში.

პარტია "მაფდალ"-ის სათავეში იდგა ღრმად მორ-
წმუნე და განათებული ადამიანი. დ-რი იოსეფ ბურგი
- შინაგან საქმეთა მინისტრი. უფრო მოგვიანებით
ისრაელში ამოსულ ოლიმპიათაზე კარგად ცნობილი
ქენესეთის უფილი თავმჯდომარის აბრაამ ბურგის
მამა.

პრეზიდენტი გახლდათ ზალმან შაზარი, უფილი
განათლების მინისტრი.

ოპოზიციაში ედგნენ მთავრობას პარტია "ხერუთ"-
ი (თავისუფლება) მენახებ ბეგინის სელმძღვანელობით,
პარტია "დამოუკიდებელი ლიბერალები" რომელსაც
ჯერ ცნობილი ადვოკატი შმუელ თამირი ედგა სა-
თავეში, ხოლო შემდეგ ელიმელექს რიმალტი.

ოპოზიციაში იუ აგრეთვე ლიბერალების პარტია,
რომელსაც იმ პერიოდში სიმხა ერლიხი სელმძღვა-
ნელობდა.

"ქიფურის ომის" შემდეგ წარმოიქმნა მთავრობის
არაერთი ოპოზიციური პოლიტიკური მოძრაობა,
რომელთა შორის მნიშვნელოვანი იუ მოძრაობები :

სურათი - 139 : მსმენელთა წინაშე ქართველ-ებრა-
ელთა კულტურის ცენტრში სიტყვით გამოდის აღ-
არებული ბოეტთა მეფე იაკობ გოლან (ჩიკგაშვილი)

"შალომ-ციონი", რომელსაც სათავეში ედგა თადარიგის გენერალი არიყლ (არიკ) შარონი, "შალომი"-პარ-ლამენტის წევრ შალომ ქუჯნის ხელმძღვანელობით და "შავი პანტერები" - მარციანოსა და ჩარლი ბიტონის შელმძღვანელობით.

ისრაელის პოლიტიკურ რუქაზე პირველი ის-ტორიული გადატრიალება მოხდა 1977 წელს, როცა საყოველთაო არჩევნების შედეგად მთავრობის მეთაურის პოსტი დაიკავა მენახემ ბეგინმა.

"ქიფურის ომის" წარმოებისას დაშვებული შეც-დომების გამო გოლდა მეირის მთავრობა დაუცა და მთავრობის მეთაურის ადგილი დაიკავა იცხაკ რაბინმა (ექვსდღიან ომში სახელმოხელეების ფაპალის გენ-შრაბის უფროსმა და შემდგომში არა ნაკლებ სახელგან-თქმულმა ისრაელის ელჩმა ამერიკის შეერთებულ შტატებში).

როგორ უკვე ისტორიულად ცნობილია იცხაკ რაბინმა მთავრობის მეთაურის პოსტი თავისი სურვი-ლით დატოვა და თანამდებობიდან გადადგა იმის გა-მო, რომ მის მეუღლე ქ-ნ ლეას ამჟრიკაში აღმოუჩნდა

სურათი - 140 : ქალაქ ბათ-იაშის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილის აბრაამ საბირ სეფიაშვილის სტუმარია საქართველოს კომპარტიის ცენტრალუ-რი კომიტეტის ყოფილი ბირველი მდივნის ჯუმბერ პატიაშვილის განცელარიის უფროსი, გულტურის ყოფილი მინისტრი, ისრაელისა და ებრაელი ხალ-ხის დიდი და ჭეშმარიტი მეგობარი, საქართველოს ეროვნული პოეტი, აბრაამის მმადნაფიცი და მეგობარი რეზო ამაშუკელი

უცხოურ ვალუტაზე გახსნილი საბანკო ანგარიში, რაც ისრაელის კანონების უხეშ დარღვევას წარმო-ადგენდა.

სურათი 141 : ქართული პურმარილით შეეგება აშდოდის ეზორ-დაღეთის სალოცავის რაპი ხახაძ აპრაში აშერიკის ელჩის. 1974 წელი

რამდენად სიმბოლურია ის ფაქტი, რომ ამ აღ-მოჩენის უკან იდგა სახელგანთქმული ქურნალისტი, დღევანდელი პოლიტიკური ტელეპროგრამის "მოუცეო ახახამიმ"-ის (ბრძენთა საბჭო) წამყვანი - დან მარგა-ლიტი.

ეს ის სატელევიზიო პროგრამა გახლავთ, რო-მელმაც ჩევნი თემის შეილი ციბი სოტოველი ქესე-თამდე მიიღება.

აღსანინავია ის ფაქტი, რომ პოლიტიკური გა-დატრიალების წინ არი შარონმა მოახერხა პოლიტი-კური პარტიის წერეთი", "ლიბერალიმ", "ლიბერა-ლიმ ყაფამიმ" და პოლიტიკურ მოძრაობა "შალომცი-ონის" გაერთიანება და ახალი პოლიტიკური ბლოკის ჩამოყალიბება, რომელსაც "ლიქუდ"-ი დაურქება. ამ ნაბიჯმა ბრწინებალე გამარჯვება მოუტანა პარტიულ ბლოკ "ლიქუდ"-ს ქესეთის არჩევნებში 1977 წელს.

ისრაელის ისტორიაში საფუძველი ჩაეყარა ახალ ერას. მოისპო ქაღალდის ნაგლეჯების ("ფეთებ"-ების) ერა, რომელზეც მხოლოდ ორ სიტუაციას სწორდნენ ხილმე "ეს ჩევნია" პარტიულ-სახელმწიფო ჩი-ნოვები და ეს საკმარისი იურ იმისათვის, რომ თქვენ სამსახური გეპოვათ.

თუ ასეთი ქაღალდის ნაგლეჯი არ გააჩნდათ თქვენთვის დახურული იურ ეველა სამსახურის კარი. იწყებოდა "გეინამ"-ი (ჯოჯოხეთი).

მეორეს მხრივ თუ სოციალისტურ ორიენტაციას

აირჩევდით (ეს კი "მაარახის" ბლოგისათვის არჩევნებში ხშების მობილიზაციის შესანიშნავ პლაცდარმში წარმოადგენდა) ეველა გზა წესილი გქონდათ.

ეს იმულეოდა კარიერის ამაღლების, სამსახურში დაწინაურების, სამუწნიერო ხარისხების მიღების და უმაღლეს სასწავლებლებში მოსამსახურე პრესონალში ჩარიცხვის კარგ შენსებს,

ამით აიხსნება ის ფაქტი, რომ ჩვენი თემის ზოგიერთი პროფესორ მასწავლებელი მამინ პირწავარ-ლიდი "სოციალისტი" იყო, ხოლო შემდეგ "ლი-ქურნიკი" გახდა.

საერთაცხოვრებო ჩეულებრივ პირობებში ხელ-მოცარულმა ბევრმა ჩვენმა თანამემამულებ პირდადი გამოსავალი უცბად "გასოციალისტებაში" ნახა. იუვნენ ისეთებიც. რომელთაც რელიგიურ პარტიებს შეაფარეს თავი.

ჰემოალნიშნული პარტია "მაფდალ"-ის გარდა ისრაელის ქვეყანაში იმ პერიოდში ფეხი კარგად ჭრის მოკიდებული პარტია "აგუდათ ისრაელს" და პარტია "ფოალე აგუდათ ისრაელს", რომელიც "აგუდათ ისრაელში" მომსდარი განხეთქილების შედეგად შეიქმნა.

ჩვენი თემის ზოგიერთია ახალგაზრდა აქტივისტმა თავისი სარჩო და კარიერის დასაწყისი სხვადასხვა

სურათი - 142 : მარცხნიდან საქართველოს პირველი საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ისრაელში პროფესორი რევაზ გახეჩილაძე, გაზეთ "ალია"-ს მო. რედაქტორი აბრაამ საპირი და რედაქტორი ვაჟა თოფჩიაშვილი

სურათი - 143 : 1983 წელი მომღერალი დათო ფაცურია გაზეთ "ალია"-ს დაარსებიდან 10 წლისთვისადმი მიძღვნილ დიდ ზემზე თელ-ავივის "პენსალ ჰათარბუთის" დიდ დარბაზში

პარტიებში ნახა. ზოგი მათგანი ისე თბილად "მოკალათდა" იქ რომ მალიან მნიშვნელოვანი გაულენა მოახდინა ჩვენი თემის ცხოვრებზე ისრაელში და არა ნაკლებ მნიშვნელოვანი გვადლიც დატოვა.

საკითხავი მხოლოდ ისაა თუ რამდენად იყო სასარგებლო მათი საქმიანობა ჩვენი თემისათვის. ისინი ხშირად აკეთებდნენ სასიკეთო საქმეებს ჩვენი თემის ზოგიერთი წარმომადგენლისათვის. ესმარებოდნენ სახელმწიფოს სხვადასხვა სისტემაში არსებული ბიუროკრატიული მექანიზმის დამლევაში და ზოგიერთი პრობლემის გადაჭრაში.

ამასთანავე ჩვენის აზრით ერთმანეთის შურის, წახედვის, ამჟარტავნობის, სიამავის ან ბოლიტიგურ სიტუაციებში გაურკვევლობის გამო ხშირად აღვივებდნენ შერსა და უადგილო კონფლიქტებს ჩვენი თემის აქტივისტებს მორის. ამ მხრივ კი როგორც წესი უველაზე მეტ დაჩაგვრასა და რეპრესიებს მემარჯვენე პარტიების მომხერები განიცდიდნენ.

ალიის დაწესის პირველ ხანებში აქტივისტები ჩვენი თემიდან პარტიების მიხედვით ასე იუვნენ დანაწილებულია :

"მრომის პარტია" ("მაარახის ბლოგი") - ლალი კაკიაშვილი, თინა და მიშა კრისტელები, (რობერტ გოლაძი ელიგულაშვილი), დოდო ხუნდიაშვილი, რაფი

ბარ-ლავი, სონია ფიჩებაძე, თინა შიმშილაშვილი, ეფრაიმ გური (გურიულაშვილი), რომელიც უფრო ადრე პარტია "მაფდალის" აქტივისტი იყო, ხოლო

სურათი - 144 : გაზეთ "ალია"-სთან არსებულ ქართველ ებრაელთა გულტურის ცენტრში ბათ-იაშში

შემდეგ "შრომის პარტიიდან" "ლიქუდ"-ში გადავიდა. ალბერტ შავიტი (ჰეიტიაშვილი). დავიდ ჭორელა (ძორელაშვილი) ...

"წერუთ"-ი - იცნაკ დავიდი, შალომ (შურიკა) ფიჩებაძე, აბრამ სუფიაშვილი (რომელიც მანამდე დროის მცირე მონაკვეთში იყო "ფოალეი აგუდათ ისრაელის" წევრი). შაბთათ ცური (ცოციაშვილი). შოთა წვენიაშვილი. ჭური მიხელაშვილი.

"ლიბერალური" პარტია - ელი მიხაელი (მიხელაშვილი) რომელიც ცოტა მოგვიანებით "ლიქუდ"-ის აქტივისტი გახდა.

"აგუდათ ისრაელი" - შალომ დავიდი (დავითაშვილი), მოგვიანებით გადავიდა პარტია "მაფდალში".

"მაფდალ"-ი - ბენიამინ ბოთერაშვილი.

ამათ გარდა იუნენ ათობით სწავა აქტივისტები, რომლებსაც ისრაელის პოლიტიკაში ან მნიშვნელოვანი კეთილი არ დაუტოვებიათ ან მათი პარტიულობა ხაზგასმული არ ყოფილა. ასეთები ხშირად იცვლიდნენ მიმართულებას იმის მიხედვით თუ საიდან ქროდა თბილი ქარი.

ასეა თუ ისე ქართველ ებრაელ აქტივისტები და აქტივან გამომდინარე მთელს ჩვენს თემში მშვიდობიანი ატმოსფერო არასდროს სუჟექტი.

უფრო მოგვიანებით ამის მიზეზებს უფრო ღრმად განვიხილავთ. ახლა კი სასურველია კიდევ ერთ მნიშვნელოვან და ჩვენის აზრით იმ პერიოდისათვის ეველაზე მნიშვნელოვან პროცესს მივხედოთ. საუბარი ეხება ისრაელში არსებულ სახვადმეოფორმების სალროებს ეგრეთ წოდებულ "კუფათ-ხოლიმებს" და მშრომელთა პროფესიონალურ კავშირს ისრაელში ანუ ორგანიზაცია "ჰისთადრუთს".

ჟესაძლოა ბევრმა მეტხველმა დღესაც არ იცის რომ ალიის დაწყების პირველ ჰერიოდში ისრაელში არსებობდა : ისრაელის მშრომელთა საერთო გაერთიანება სახელწოდებით "ჰისთადრუთ ქლალით", რომელიც საეჭვო რეპუტაციით სარგებლობდა, მაგრამ ამის მიუწედავად უზარმაზარი ძალა გააჩნდა სახელმწიფოში და მის სელმძღვნელ ორგანიზაციის. ხშირად გამიგონია, როგორც ჰისთადრუთს "სახელმწიფოს-სახელმწიფოს" უწოდებდნენ.

იუ აგრეთვე მშრომელ-მორწმუნე ებრაელთა ჰისთადრუთი (კავშირი-გაერთიანება), რომელსაც "ჰაფოელ ჰამიზრახს" ეძახდნენ.

მესამე ჰისთადრუთი გახდებათ "აგუდათ ისრაელის" მომსრეთა (მირითადად აშენაზური წარმოშობისთვის).

სურათი - 145 : გაზეთ "ალია"-ს მთ. რედაქტორის აბრამაშ სეფიაშვილის სტუმრები არიან დიდი პოეტი მეხრან მაჭაგარიანი და მწერალი უშანგი რიგინა-შვილი

ბის) მორწმუნე ებრაელთა გაერთიანება, რომელსაც "ფოალეი აგუდათ ისრაელი" ერქვა.

მეოთხე ღრუანიზაცია გახლდათ მექანიკების შე-
ხედულების მქონე მძრომელთა ეროვნული გაერ-

სურათი - 146 : აბრამ საპირ (სეფიაშვილის) მოწვევით ისრაელს თბილისიდან სამკურნალოდ ესტუმრა ლიტერატურული ინსტიტუტის რექტორი აგადებიძის სარგების ცაიშვილი ქალიშვილთან ერთად თინება “ლეუმი”:

ოთხივე ამ ორგანიზაციის თავისი საკუთარი, ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი საავადმყოფოს საღარი ("კუთათ-ხოლომი") ჰქონდა.

სამიერ ქემოლონიშნული პროფესიონალური კავშირი "ჭიბის ტაბურით" იყო დაკავშირებული სათანადო პარტნიორთან.

ალის დაწესებისთანავე "სამგევრო-სასიცორტოლო"
ბრძოლა გაიმართა ამ ორგანიზაციებს შორის. და აი
რაგოვა :

როგორც საუკუნეებითათვე ცნობილია ახალიმოსუ-
ლებს შორის ბევრი იუო აუდმეოვი ან სანძი შესული,
რომელთაც ხშირად სტირდებოდათ სამედიცინო დაბმუ-
რება, საავადმყოფოში მკურნალობა ან ექიმის კონსულ-
ტაცია (ამისგან დასხვეული კი არავინ არა ვართ) ისრაელში კი მკურნალობა მაღანეს ძეირი ღირს,
რისი ფინანსური საშუალებაც ახალ ამოსულებს არ
გააჩნდათ, ამიტომ ისინი იმულებულნი ხდებოდნენ
ამოსულისთვავე მიემართათ ზემოთ ჩამოთვლილი
ერთერთი "კუთა-ხოლიმისათვის" ეს უკანასკნელი
კი მკურნალობის ღირებულების გადახდისას მნიშვნე-

ლოვან შეღავათს იძლევდა.

აქამდე კველაფერი ნორმალური და დადგებითი იქო თლევთა თვალსაზრისით, მაგრამ საჭმე ამით არ თავდებოდა.

"კუფათ-ხოლიმში" მისულ ოლეს ავალდებულებ-
ღნებ გამხდარიყო სათანადო "კუფათ-ხოლიმის" წევრი
და იქვე უფორმებდნენ სათანადო წიგნაჟს. წითელი
ფერისას "ქლალით"-ში, მწვანე ფერისას "ჰაფოელ
ჰამიზრაც"-ში და ლურჯი ფერისას "ფოალეტი ავუდათ
ისრაელ"-ში. პირველი ქქსი თვის განმავლობაში
ასალი წევრი "დოკებით წევრად" ითვლებოდა, ხოლო
6 თვის შემდეგ ის "მუდივი" წევრი ("კაბუ") სდე-
ბოდა.

დოკებით წევნს სამტკრნალო უფლებები შეზღუდული ჰქონდა. სრულ უფლებებს მხოლოდ მედმივწევად განვითარდა.

ძაღლის თავიც სწორედ აქ იუკ ჩამარტული. ოლე-ხადაში ორი მხრიდან ზარალდებოდა : ერთის მხრივ "მუღმიგობა" უკერავდა მას ვ ზას სხვა "კუფათ-ხოლომში" გადასვლისას, მრავალი წელი გაივლიდა მანამ სანამ სხვა "კუფათ-ხოლომ"-ში გადახვიდოთ,

მეორეს შხრივ "კუფათ-ხოლიმ"-ში გაწევრიანება
ნიშნავდა მის ავტომატურ გაწევრიანებას შესაბამის
პარტიაში.

ახალ ამოსული ოლიმპი, როგორც წესი "გუ-

სურათი -147 : განეთ "ალია"-ს ადმინისტრაციული ხელ-ლი სიმა საპირო (სეფიაშვილი) რედაქციაში ხოლონში

ფათ-ხოლიმ"-ს ირჩევდნენ ადგილ მდებარეობის, (მუდმივ საცნოვრებელთან ახლოს მდებარე) საექიმო პერსონალის (მეტნალი ექიმის) ან სხვა მიზეზის გამო. ასებული წესის მიზედვით კი ისინი მუდმივად მიძარებული აღმოჩნდებოდნენ პარტიასთან ან ჰისთადრულთან, რომლის სახელის გაცონებაც კი არ სურდათ.

ასეთი წესი მოქმედებდა ისრაელში მრავალი წლების განმავლობაში,

აღნიშვნული მდგომარეობა განსაკუთრებით აწყობდა სახელმწიფოს მმართველ პარტიას. ვინაიდნ "ჰისტადრული ქლალით"-ი უველავე დიდი ორგანიზაცია იყო ისრაელში (და ეს ასეა დღესაც) ოლიმთა უველავე დიდი რაოდენობა აუტომატურად სდებოდა "მრომის პარტიის" წევრი და მისგან თავის დაღწევა არც ისე ადგილი გახლდათ.

ამით კი სერიოზულად ძლიერდებოდა მმართველი პარტიის შანსი ქნესეთის მომავალ არჩევნებში გამარჯვებისა.

საბჭოთა კავშირიდან ამოსულთა შორის (განსაკუთრებით კი საქართველოდან ამოსულთა ფეხებში) საფუძვლიან აღმფოთებას იწვევდა ეს ფაქტი, ვინაიდნ მათი უმრავლესობა პოლიტიკურად მემარჯვენე შეხედულებების მატარებელი იყო.

სურათი - 148 : ერთერთი ექსკურსის დროს

"კუფათ-ხოლიმ"-ის მეშევრობით პარტიული რიგების გაძლიერება სხვა პარტიებისათვისაც არ წარმოადგენდა საიდუმლოებას, მაგრამ ამისათვის სათანადო

მაღა არ ჰქონდიდათ,

ერთადერთი, რაც მათ დარჩენოდათ ის იუ, რომ შეჯიბრებოდნენ "შრომის" (მმართველ პარტიას და

სურათი - 149 : რუსთაველის სახ. საზოგადოების წევრები პოეტ ნელი გოკიელოვას საფლავთან გაცილებით მეტი ახალი რეპატრიანტი გაუწევრიანებინათ თავიანთ პარტიაში.

ამ შეჯიბრების პროცესში ჩართულ მათ ახალი რეპატრიანტები და მათ შორის განსაკუთრებით ისინი, რომელთაც უმაღლესი განათლება ჰქონდათ, მაგრამ თავიანთი სპეციალობის შესაფერის სამსახურს ვერ ჰოულობდნენ.

პარტიულ ისტებლიშმენტთან მათმა დაახლოებაშ აქტივისტებს შორის განალებული შეჯიბრების ჟინის კიდევ უფრო გამმაფრება გამოიწვია. რომაც თავის მხრივ რეპატრიანტთა უფრო ფართო მასების გაწევრიანება გამოიწვია სხვადასხვა პარტიაში.

ამ პროცესში დაიწუ პარტიების ქართველ-ებრაულ აქტივისტთა ურთიერთდაპირისპირება და ქიმში. მიძინიარებდა იატაკებება ბრძოლა უელა ნებადართული და უკანონო იღეთებით.

"თავის გამოხქნა" და პარტიული ხელმძღვანელობისათვის "საზოგადოებრივ პრენაზე" "თავიანთი მიღწევების" ჩვენება იუ მათი საქმიანობის ლეიტ-მოტივი.

90-იანი წლების შუაგულამდე აქტივისტების მოქმედებას დიდი რეზონანსი არ ჰქონდა, მაგრამ

40 წელი

შემდგომში “საბჭოთა კავშირიდან ამოსულთა გაერთი- სტრუქტურების ურთიერთდაჯახებაშ ჩირველ რიგში ანების” დაშლა-დაქუცმაცებაშ გამოიწვია ზოგიერთი ჭიათი მათ მოუტანა. ქართველ ებრაელთა თემი კი აქტივისტის საქმიანობის მნიშვნელოვანი შედეგი გაპარტაცებულ მინდოოს დაამსგავსა. თავიათი პარტიებისათვის. რაც გახდა მიზეზი ჩენი თემის ჰატარ-ჰატარი დაინტერესებულ ჯგუფებად დაშლა-

სურათი - 150 : მოსწავლეები

დაქუცმაცებისა.

ისტორიული თვალსაზრისით ეს იყო მეტად მავნე პროცესი - იდეოლოგიურობის დაკარგვისა.

ებრაელთა ერის ისტორია გვიჩვენებს, რომ იდეოლოგიურობის დაკარგვა სახელმწიფოსთვის შესაძლოა დამტკიცებული აღმოჩნდეს.

ერის შენარჩუნებას ხელს უწეობს რელიგია, მაგრამ მას არ შეძლია პოლიტიკური იდეოლოგის შეცვლა ან მისი ადგილის დაკავება, ისინი ერთმანეთის გვერდიგვერდ უნდა არსებობდნენ.

დღეისათვის როცა ეს სტრიქონები იწერება აშკარადა ნათელი ის ფაქტი რომ ჩენის თემს ისრაელში ნაკლებად ჰქავს მეტ-ნაკლებად ძლიერი პოლიტიკოსები, რომლებიც ჩენი თემის, ერის და ქვეუბის კეთილდღეობას თვლიან თავიანთი ცხოვრების კრედოდ და სასიცოცხლო მიზნად. ამასთანავე პირადი გამოცდილებიდან ვიცი, რომ თუ კაცს თავანწირება არ შეუძლია თავისი მრწამსისა და იდეალისათვის, ის ლიდერად ვერასდოოს ივარებს და პარტიულ-პოლიტიკურ ფუნქციონერად დარჩება.

დაუგუბრუდეთ ისევ ქართველ ებრაელთა ისრაელში დამკვიდრებას. “ეუფათ ხოლიმებისა” და პარტიული

იუ კიდევ ერთი ფაქტორი, რამაც მაღლიან შეუწეო თელი ჩენი თემის შვილებს შორის ურთიერთდაპირის-ზირებას, რომლის შედეგებიც დღემდე ახდენს გავლენას საზოგადოებრივ ცხოვრებაზე.

არავისათვის საიდუ მღლებას არ წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ სამოცდაათაან წლებში ისრაელის ჯანმრთელობის სამინისტრო პირდაპირ აფინანსებდა სააავადმეოფო სალაროებს (“ეუფათ-ხოლიმებს”) და ამისათვის ერთი ძირითადი კრიტერიუმი არსებობდა - ამ სალაროს წევრთა რაოდენობა. გამომდინარე აქედან თუ სალარო მოახერხებდა წევრთა რაოდენობის გაზრდას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დამატებით დაფინანსებას იღებდა.

დღეისათვის “შერომელთა ჰისთაღრუთი” რომელ-საც ეგუთვნოდა “ეუფათ-ხოლიმ ქლალითი” აღარ არსებობს და დაფინანსების კრიტერიუმებიც შეიცვალა.

სურათი -151 : 1981 წელი. მარცხნიდან ისრაელის თავდაცევის მინისტრი არიელ შარონი, საქართველოს კათალიკოს პატრიარქი ილია მეორე და გაზე თავიან-ს მთ. რედაქტორი აბრამ საპირი (სეფიაშვილი)

ამან გარკვეულად საფუმეელი გამოაცალა საზოგადოებრივი ორგანოების პოლიტიკაში ჩარჩუნას. სამწუ-საროდ მდგომარეობა უკრც ამან გამოასწორა.

სამოცდათიანი წლების დასაწესში, ოოცა ისრა- ქლები ამოვედი ქართველ ებრაელ რეპარტიანტთა შორის საზოგადოებრივი მუშაობა ჩანასახის მდგომა- რებაში იმუფლებოდა. ამას ჰირკველ რიგში განსაზღვ- რავდა ისრაელში ქართველი ებრაელების ნაკლებობა და მათი გაფანტიგა ისრაელის ქვექნის სხვადასხვა რაიონებში.

მიუ სედაც და ზემოთქმულისა თუ მცდელობა ასეთი მუშაობის გამდისა ჩვენს თემში. უკვე მაშინ არსებობდა და ისრაელში მოქმდებდა რამდენიმე საქველმოქმედო ვოლონტარული ორგანიზაცია, როგორებიც იყვნენ : ”საბჭოთა კავშირიდან ამოსულთა გაერთიანება”, ”საქათველოდან ამოსულთა და გამოსულთა გაერთიანება”, ”იად ლეანიძი”-ი, ”ჯოინტი” ”პაიას”-ი და სხვები ორმლებიც დაინტერესებულნი იუნენ მთავრობის თვალში ”აპოტროპუს”-ობა (“შეურვეობა”) კიბრიათ ახლად ამოსულ ქართველ ებრაელ რეპარტიანტებზე, რითაც იმუდოვნებდნენ სათანადო დაფინანსების მიღებაზე მთავრობიდან, ”ებრაული სააგენტოდან” (“სოხნუთ”-ი), ქესეთის საიდუმლო ფონდებიდან, საზღვარგარეთიდან, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებიდან და ცალკეული მეცნატებისგან.

ისინი ცდილობდნენ ახალ რეპარტიანტებთან და- ახლოებას და მათი მეშვეობით გავლენის მოპოვებას

სურათი - 152 : მთავრობის მეთაური შიმონ ფერესია და პისთადრუთის თავ-რე იერუხამ მეშვეობით გაზით ”აღიად”-ს დაარსებიდან 10 წლის ზემთხე 1983 წელს ჩვენს თემში.

მათი მცდელობა განსაკუთრებით შესამჩნევი გახდა

1972 წლის ბოლოს, ოოცა საქართველოდან ამოსულ ქლები ამოვედი ქართველ ებრაელ რეპარტიანტთა რეპარტიანტთა მასამ 15 ათასს გადააჭარბა.

ადრე აღვნიშნეთ, რომ 1972 წელს რეპარტიანტთა დიდი მასა ამოვედი საბჭოთა კავშირიდან ისრაელში. ისრაელის ქვექნა აშკარად მოუმსადებელი აღმოჩნდა ილიმთა ასეთი დიდი მასის აბსორბირებისათვის. სახელმწიფო ორგანოები სიამოვნებით იღებდნენ ვოლონტარული ორგანიზაციების მიერ გამოწვდილ ხელს

სურათი - 153 : საქართველოს მთავრობის მაღალი რანგის დელეგაციის მიღება ბენ-გურიონის სახელობის აერპორტში 1989 წელს. დელეგაცია გაზით ”აღიად”-ს დაარსებიდან 15 წლის საზეიმო საღამოზე დასასწრებად ჩამოვიდა

და შეუმოწმებლად ფანტაგდნენ თანხებს მათ დასაფინანსებლად. ამით გველაზე მეტ სარგებლობას ნახულობდნენ ისეთი ორგანიზაციები რომელთაც ფართოდ ჰქონდათ გამვებული ფესვები სამთავრობო ორგანიზაციებში ან პისთადრუთში.

ქესეთის წევრი შარტიულ-ზოლიტიკური ფუნქციონერები კურიოებდნენ მათ და ვოლონტარულ ორგანიზაციებში მოხვედრილ აქტივისტებს უველანაირად უწეობდნენ ხელს წარმატების მიღწევაში.

აქვე უნდა გაესვას საზი კიდევ ერთ მნიშვნელოვან ფაქტორს. ისრაელში მოქმედ თთოქმის უველა ზოლიტიკურ შარტიასთან, მათ შორის ისრაელი კომუნისტურ შარტია “რაკა”-თან, რომელსაც მაშინ მერი უილნერი ხელმძღვანელობდა მოქმედებდა ოლიმთა განუოფილებები. ამ განუოფილებათა თანამშრომლები,

რომლებიც უშეალოდ პარტიული სალაროდან იღებ- დნენ ხელფასსა და ათასნაორ სიკეთებს, ან თვითონ იუვნენ ვოლონტარული ორ-განიზაციების წევრები და აქტივისტები ან უშეალოდ ან პარტიის პირდაპირი ჩარევით მართავდნენ მათ. ვინც არ დაემორჩილებოდა ამ დაუწერელ კანონს ორგანიზაციის დაფინანსებას ვერ ეღირსებოდა.

უველა ვოლონტარულ (საქველმოქმედო ორგანიზაციას საქირდება ფულის გარემოების რაოდენობა თავისი საქმიანობისათვის, ამიტომ სახელმწიფოს მმართველ პარტიასთან დაკავშირებულ ვოლონტარულ ორგანიზაციებს კონკურენციას ვერავინ უწევდა.

ჩემი ისრაელში ამოსვლის ჰერიოდში ორი ასეთი მსხვილი ორგანიზაცია მოქმედებდა იმ ინტერესით, რომ ორგორმე თავისი გავლენის ქვეშ მოექცია საპატიო კავშირიდან ამოსულ ოლიმპია მასები და მათ შორის საქართველოდან ამოსულ ებრაელთა წარმომადგენლები. ისინი აქტიურად ცდილობდნენ ქართველ ებრაელთა შორის ისეთი აქტივისტების გამოხახას, რომელთაც თავიანთი სურვილის მიხედვით აამოქმედებდნენ საქიროების შემთხვევაში.

უველა ასეთი ორგანიზაცია ასე თუ ისე დაკავშირებული იქო უშიშროების ორგანოებთან ან მათ

სურათი - 154 : საპატიო პრეზიდენტი გაზე ალიდიუმი გაზე ალიდი - ს დაარსებიდან 15 წლისთავისადმი მიძღვნილ ზეიმზე, რომელსაც საქართველოდან ჩამოსული ძვირფასი სტუმრები ამშვენებდნენ

ცალკეულ წარმომადგენლებთან.

ისტორიის დღევანდელი გადასახედიდან შეიძლია დანამდვილებით ვთქვა, რომ ბევრი ორგანიზაციის

სურათი - 155 : წვეულებაზე ითელ რეპერის ბინაზე მარცხნიდან კანადელი მულტიმიდიონერი ციმერმანი, ისრაელის ყოფილი პირველი ელჩი ეგვიპტეში - მინისტრი ელიაუ ელისარი, ციმერმანის მეუღლე, რეპერის მეუღლე, აბრაამ საპირ (სეფიაშვილი) და საქართველოს კულტურის მინისტრი რეზო ამაშუპელი

სელმძგვანელობა უშეალოდ ზემოდან იმართებოდა. ვინ იუვნენ და რას წარმოადგენდნენ უშიშროების ეს ორგანოები ? ესენი განხლდათ პირველ რიგში მთავრობის მეთაურის კანცელარიასთან არსებული საიდუმლო განვითარება, ისრაელის კონტრაზერვის ორგანო, რომელსაც დღეისათვის “ნათიფ”-ს ეძახიან. ეს განუოფილება დღევანდელი “შაბაქ”-ის (შერუთ ბირასონ ქლალით) -ის, ისრაელი უშიშროების საერთო ორგანოს (განუოფილი ნაწილია.

“სოხნუთ”-თან (ებრაული სააგენტო) არსებული საიდუმლო განვითარება (“მოსადის” სტრუქტურის ნაწილი მაშინ), საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან არსებული საიდუმლო განვითარება და სხვა.

უველა ზემოხამოთვლილი ორგანიზაციების მაშინდელი სელმძგვანელობის დიდი ნაწილი მემარცხენე შეხედულებების და ორიენტაციის მქონე პარტიებიდან იუვნენ მივლენილნი და რა თქმა უნდა საქიროების შემთხვევაში პარტიის მაღლალი ეშელო-

ნებიდან მიღებულ მითითებებს ატარებდნენ ცხოვრებაში. უკლაფერი ეს არაოფიციალურ ვითარებაში ხდე-

ჟაცია “ლენი”-ს ეპუთვნოდნენ. აქტივისტთა მცირე ნაწილი უმიმროების ორგანოებში “უცლ”-იდანაც მოვიდნენ.

სურათი -156 : "რესთაველის სახ. საზოგადოება" აბრაამ სეფიაშვილის ხელმძღვანელობით ხშირად აწყობდა გასვლებს ჩვენა თემის სასიქადულო შვილთა საფლავების მთსანახულებლად. ამჯერად სახამ რეფაელთან ერთად გავიხსენეთ დოვ გაძონოვი "ვეფხის ტყაოსანის" გენიალური მთარგმნელი ქართულიდან ივრითზე.

ბოდა.

ზრესა და მასმედია მაშინ იმავე პარტიების მლიერი ზედამხედველობისა და გავლენის ქვეშ იმუოფებოდა და ხშირ შემთხვევაში მათ ემორჩილებოდა. თითქმის ვერ ნახავდით ქურნალისტთა შორის ისეთ გამბედავ ადამიანს, რომელიც კრიტიკულად შეხედავდა ერთის შეხედვით სახელმწიფო უმიმროების მიერ გაკიცხულ მოვლენას ან პიროვნებას.

მოკლედ რომ ვთქვათ საბჭოთა კავშირის მთელი სისტემა თავისი “გებ”-თი, “ემ-ვე-დე”-თი და “გე-ერ-უ”-თი მონაგონი იურ ისრაელის ამ პატარა ქვეყნის უმიმროების ორგანოებთან შედარებით.

ისრაელის უმიმროების ორგანოების უდიდესი ნაწილი თავისი წარმოშობით და ფესვებით ისრაელის სახელმწიფოს ადგენამდე ისრაელის ტერიტორიაზე მოქმედ ებრაულ ორგანიზაციებს “პაგანას” (მასთან დაგავშირებულ უმიმროების ორგანო “შაი”-ს), სამხედრო შენაკრთ “ფალმახ”-ს ან ნაწილობრივ უკიდურესი მემარჯვენე ორიენტაციის მქონე ორგანი-

ზანია “ლენი”-ს ეპუთვნოდნენ. აქტივისტთა მცირე ნაწილი უმიმროების ორგანოებში “უცლ”-იდანაც მოვიდნენ.

სახელმწიფოს დაარსებამდე “პაგანა”-ს სათავეში ედგა დავიდ ბენ-გურიონი, მის საიდუმლო განუოფილებას “შაი” (“შერუტ ინფორმაცია” -ინფორმაციის სამსახური) კი ისარ არელი.

სამსედრო შენაერთ “ფალმახ”-ს (რომლის რიგებშიც დავაუკაციდნენ ისრაელის ისეთი სახელოვანი სარდლები როგორებიც იუვგენ მოშე დაიანი, იცხაგ რაბინი და არიკ შარონი) მაშინ სათავეში ედგა სახელოვანი გენერალი იგალ ალონი.

მას იმთავითებ პირადად ვიცნობდი და ჩემს თვალშემიც გახლდათ სტუმრად ნამუოფი - აშდოდში. აწ განსვენებული მალიან თავდაბალი და უშუალო პიროვნება გახლდათ მოუ წედავად მის მიერ დაკავებული მაღალი პოსტისა ისრაელის მთავრობაში. მინისტრი იგალ ალონი იურ გინც ისრაელის ისტორიაში პირველმა წამოაუენა პალესტინელებთან სამშეიდობო შეთანხმების პრაქტიკული გეგმა ექვსდღიანი ომის

სურათი - 157 : ისტორიკოსი თაკობ შეგიტიაშვილი სიტყვას ამბობს გაზეთ "ალია"-სთან არსებულ ქართველ ებრაელთა კულტურის ცენტრში ბათ-იაშში

შემდეგ. ამ გეგმის წინაღმდეგ გამოვიდა მოშე დაიანი და შემლო მისი დასამარება.

მოუ წედავად იმისა, რომ იგალ ალონის სამშეიდო მოლაპარაკების გეგმას შესაძლოა ბევრი სარვეზი პქონდა (ვინაიდან მასში გათვალისწინებული იყო

იუდა და შომრონის ზოგიერთი ნაწილის დათმობა ჩვენგან უფრო შორსაა, ვიდრე ეს იქ მაშინ. და მისი გადაცემა იორდანისათვის - ანუ მეფე ჰუსეინის განკარგულებაში) ის იქ ჩვენი თვალსაზრისით უველავე პრაქტიკული და ჭეუასთან ახლოს მეოფი შემდეგ. პროგრამა, რაც კი დღემდე შემქნია მას შემდეგ.

მკითხველებისთვის უფრო გასაგები რომ იქთს

სურათი 158 : 1979 წელი გაზეთ "ალია"-ს მთ. რედაქტორის აბრაამ საბირის კაბინეტში თელ-ავივში დიზენგოფის ქანის 26-ში

ვიტევი რომ იმ პერიოდში არავინ ლაპარაკობდა პალესტინელი ხალხის, როგორც ასეთი რაობის, არსებობაზე ჩვენს რეგიონში. იორდანია და მისი მმართველი მეფე ჰუსინი მეტ ნაკლებად ლოიალურად იყო განწყობილი ჩვენი ქვეყნის მიმართ (მას არაბული ქვეუჩების ლიდერებისა უფრო ეძინოდა ვიდრე ჩვენი). ის იმედოვნებდა, რომ ისრაელი დაიცვედა მას შეზობელი არაბული სახელმწიფოს - ერაუის ჯარების შემოქრისაგან იორდანიის ტერიტორიაზე. ისრაელის შიში რომ არა, ერაუის ტანკები ისეირნებდნენ ამანის ცენტრალურ ქუჩები

ქადაგიან ომში განადგურებული სხვა ჩვენი მეზობელი ქვეუჩები ეგვიპტე, სირია ვერ გაუწევდნენ სერიოზულ წინააღმდეგობას იგალ ალონის მიერ წამოეკენებულ სამშვიდობო გეგმეს და ამიტომ მას წარმატების გარევეული მანის ჰქონდა.

უველ შემთხვევაში ერთი რამ ნათელია 40 წლის შემდეგ ისრაელში იმაზე მეტი დათმო ვიდრე ამას იგალ ალონის გეგმა ითვალისწინებდა, შევიდობა კი

მისი წევნის საპატივცემოდ, რამდენიმე სიტუა-

ცებულ ალონის შესახებ. ის იქ “ფალმახ”-ის დამაარ-სებელი და პირველი მისი სარდალი.

თავისი მოღვაწეობა მან ამ სამსედრო შენაერთში დაიწყო, როგორც ჯარისკაცმა, შემდეგ მის ოცეულს ხელმძღვანელობდა, გახდა აესულის, ბატალიონის, ზოლების, დიზინის და მთელი შენაერთის სარდალი. ისრაელის სახელმწიფო მემკონი სტრუქტურის აღდგენის შემდეგ მთავრობის მეთაურ ბენ-გურიონის ბრძანებით “ფალმახ”-ი დამასლა და უველა არსებული სამსედრო ორგანიზაციის ბაზაზე შეიქმნა “ცაჰალი” (ძრევიატურა - “ცეც ჰაგანა ლეისრაელ” - ისრაელის თავდაციის არმია).

ცაჰალში “ფალმახ”-ის გარდა შევიდა “ჰაგანა”, “ჟელ”-ი, რომელსაც მაშინ მენახებ ბეგინი ხელმძღვანელობდა. (ეს ორგანიზაცია ჩამოაუსალიბა ზემო ქაბულის სკიმ), “ლეხი” - რომელსაც მაშინ იცხაკ შამირი ხელმძღვანელობდა (ორგანიზაცია ჩამოაუსალიბა და მას დიდი წარმატებით ხელმძღვანელობდა იაირ შტერნი, რომელიც ინგლისელებმა მოკლეს).

სურათი - 159 : 1989 წელი გაზეთ "ალია"-ს რედაქციაში : მარცხნიდან დამსახურებული იურისტი და მწერალი ზაბალ მესენგერისერი, კომბოზიტორი სოსოს ბარდანა შვილი, პროფესორი შოთა სეფია შვილი და ისტორიკოსი იაკობ უგიტიაშვილი

ცაჰალის შემნის შემდეგ მენახებ ბეგინმა ზოლიტიგური ბრძოლის გზა აირჩია და თანამზრან უელებთან ერთად პარტიული მომრაობა “ზერუთ” (თავისუფლება) ჩამოაუსალიბა, შემდგომში ამ მომრაობის

ქერძობით ჯერ ქნესეთის წევრი, მინისტრი, ოპოზიციის ხელმძღვანელი და მთავრობის მეთაური გახდა.

“ლენი”-ს დაშლის შემდეგ იცხაკ შამირი ისრაელის საგარეო დაზევერვის ორგანო “მოსად”-ში წავიდა სამუშაოდ და თავისი მდიდარი გამოცდილება, ომელიც მან იატაპევება ბრძოლის პროცესში მიღლო იქ გამოიყენა ნაცისტ დამნაშავეთა მიგნების და განადგურების საქმეში.

იგალ ალონმა ღრმად განიცადა “ფალმახ”-ის დაშლა და სიკვდილამდე არ უჩატიებია ამ ნაბიჯის გადადგმა ბენ-გურიონისათვის. მან ჩამოაყალიბა ახალი პარტიული მოძრაობა ”ახდეთ ავოდას” სახელწოდებით და მასში გააერთიანა ისრაელის სასოფლო-სამურნეო დასახლებების, თავისფალი კიბუცებისა და კიბუცთა გაერთიანების წარმომადგენლები.

უფრო მოგვიანებით “მშრომელთა პარტია” (“მაფაი” - “მიფლებელ ფლებელი ისრაელ”), დაიმალა და მთავრობის მეთაური დავიდ ბენ-გურიონი, მოშედაინთან, შიმონ ფერესთან და სხვა აქტივისტებთან ერთად ქმნის პარტია “რაფი”-ს (“რეშიმათ აფოლიმს”). ქნესეთის არჩევნებში “რაფი” დიდ წარმატებას ვერ აღწევს. “მაფაი”ს ნანგრევებზე აღმოცენებულ ახალ პარტიას კი “ავოდა” უწოდეს.

კიდევ უფრო მოგვიანებით პარტია “ავოდა”.

სურათი - 160 : სიმა საპირი პატარა შოთავოსთან და ოჯახის ახლო ნათესავ ბესთ მიხელაშვილთან ერთად წაღვერუში 1971 წელს. სურათი გადაიღო აბრაამ საპირმა

სურათი - 161 : ისტორიკოსი იაკობ უვიტიაშვილი

“ახდეთ ავაბოდა” და ნახევრად კომუნისტური პარტია “მაფაში”-ი გაერთიანდნენ პარტიულ ბლოკ „მაარახ“-ში და 1973 წლის ქნესეთის არჩევნებში ერთიანი სიით გამოვიდნენ. იგალ ალონი მინისტრი გახდა კოლეგია მეთაურობაში. ამავე მთავრობაში ისტაბ ბენ-გურიონის მიერ ჩამოაყალიბებული პარტია “რაფი”-ს ორი წარმომადგენელი - მოშედაინი - თავდაცვის მინისტრი და შიმონ ფერესი - ტრანსპორტის მინისტრი.

ამავე კაბინეტის წევრი გახლდათ მაშინ ებრაული სააგენტო “სოხნუთ”-ის უოფილი ლეგენდარული თავმჯდომარე, ფინანსთა მინისტრი - ფინსას სამინისტრი. ისრაელის ელჩი ამერიკაში კი ექვსდღიანი ომის შერიცვითი სახელმოწევებილი, ცაჰალის გენ. შტაბის უფროსი, ლეგენდარული იცხაკ რაბინი.

პატ, მეითხველო ! გონიერო მაპატით მირითადი საკითხებისაგან გადახვევა, მავრამ უველა ზემოთ ხესენებულ ნირებიდან ზოგიერთთან უშეალო შეხება მქონდა ჩვენი თემის შვილთა სასისლეორცოდ მნიშ-

40 წელი

ვნელოვანი საკითხების გადაწყვეტის დროს და ამიტომ რამდენიმე კვირის შემდეგ ინჟინრის თანამდებობაზე თავს უფლება მივიცი მკითხველს უშუალოდ დავაჩანახო გადაძლევანეს, როთაც საგრძნობლად გაუმჯობესდა ატმოსფერო რომელმიც მასინ გვიხდებოდა მოქმედება როგორც ჩემი სამუშაო პირობები ასევე ანაზღაურებაც. ქართველ ებრაელ აქტივისტებს.

1972 წლის ბოლოს, მას შემდეგ რაც ხუთოთანი ბინა მივიღე აშდოდის ახალ მე-6-ე დასახლების ცენტრში (ეზორ-ვაკები) მშენებლობის პროექტში მუთხ კინოთეატრ „ოლიმპიას“ წინ, დოვ-გურისა და მლომო ბენ-იოსეფის ქუჩების კუთხეში, ბავშვების რელიგიური მიძაოთულების საბაზეზო ბაღებში განთავსების შემდეგ მეც და ჩემი მეუღლეეც სამუშაოდ გავედით.

მე ჩემი ინჟინრობისა და იურიტოს საკმაოდ კარგ დონეზე ფლობის მიუხედავად სამუშაოდ მოვაწეოდ აშდოდის ელექტროსაბაზურში ტექნიკოსად და ჩემს მოვალეობას შეადგინდა ამ სადგურის ცენტრალური ღუმელის მუშაობის თვალისურის დევნება. პირველ კვირებში ძლიერ განვიწყდიდი იმ ფაქტს რომ იმულებელი ვიუვი სელფასისთვის ამ მეტად მოსაწეუნ სამუშაოზე მეტე მავა. გული უფრო აქტიურობისაკენ მიიწვდა. თანაც ვიცოდი, რომ არც თუ ისე ცუდი ინჟი-

რამდენიმე კვირის შემდეგ ინჟინრის თანამდებობაზე თავს უფლება მივიცი მკითხველს უშუალოდ გადაძლევანეს, როთაც საგრძნობლად გაუმჯობესდა როგორც ჩემი სამუშაო პირობები ასევე ანაზღაურებაც.

ამჯერად ჩემს მოვალეობას შეადგინდა ორთქლის გამომზე შევებულ ღუმელთა უწესიერობების აღმოფხვრა.

სურათი - 163 : მარცხნიდან სრულიად ისრაელის პისთადარუთის თავ-რე იერუსამ მეშელი, გაზეთ "ალიას" დამაარსებელი და მთ. რედაქტორი აბრაამ საბირი (სეფიაშვილი), მთავრობის მეთაური შიმონ ფერესი და გაერთიანების გენ. მდიგარი რაფი ბალუაშვილი 1983 წელს

ეხლა კი ნამდვილად მიეცა ჩემს რაციონალიზატოროლ-გამომტკიცებლურ ნიჭის სარჩევლი და მთელი გულით ჩავები საქმეში.

ჩემი მეუღლე იაქე საქსოვ ფაბრიკაში მოწურ სამუშაოდ და შემოსავლით ბედს არ ვუჩიოდით.

საღამოობით თავისუფალ დროს ისრაელში ახლადამოსულ ოლეებს საბჭოთა კავშირიდან ჩამოტანილი, სხვადასხვა სახის ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობები მოპქონდათ ჩემთან და რჩევებს მთხოვდნენ. კოუნილოგის დაუზარელი ვიუვი და ტექნიკა მიზიდავდა კიდევ.

დღიდა, რომელიც მასინ საკმაოდ კარგად გამოიურებოდა ზრუნავდა ბავშვებზე, ჩემი მეუღლე თჯახზე და ასე მიდიოდა დღეები.

ჩემს ოჯახში მოსული ხალხის ნაკადი კი სულ უფრო და უფრო იზრდებოდა. ახლა უკვე იქიდან ჩამოტანილი ტელევიზორებიც მოპქონდათ ჩემთან ისრაელურ ვაიდაზე გადასაკეთებლად. ადგილობრივი ტექნიკური შეუფერებლად დიდ თანხას თხოვდნენ მათ გადაკეთებაში და მთე ხედავად ამისა ტელევიზორი

სურათი - 162 : გაისმის ისრაელის პიმინი, მარცხნიდან მარჯვნივ დაგანან : აბრაამ სეფიაშვილი, აბრაამ ციველი, აბრაამ ოფერი, ფინხას საბირი, გენეტ გატინგი, მაქს ფიშერი, ლუკ გიზნერი.

ნერი განლილით და ჩემი საქმის ნამდვილი სტერილულისტი ვიუვი. ხელმძღვანელობის სასიქაღალოდ უნდა ითქვას, რომ მაღა შენიშვნეს ჩემს სახეზე დაღვრემილობა და

მაინც ცუდად მუშაობდა. ლაპარაკი ან საერთოდ არრომ თქვას სამუშაო არც სახლში დამაკლდებოდა, ისმოდა ან მღიერი დამახინჯებით.

მე მათ ისრაელის გაიდაზე გადაგეთებას რამდენიმე

სურათი - 164 : ისრაელში ძველად ამოსული ებრაელები

წუთს ვანდომებდი და გასამრჯელოდ მალიან უმნიშვნელო თანხას ვიღებდი. ტელევიზორი უსარვეზოდ მუშაობდა და ჩემი სახელი მოშორებულ რაიონებშიც გავარდა, როგორც კარგი ტექნიკისასა.

სამუშაოდან დაბრუნებულს ათობით ახალამოსული მელოდა სახლის კიბის ჯიხურთან თავიანთი ტელევიზორებითა და რადიომომღებებით. მშევრ-მწუჟრევალს და დაღლილს ერთ წუთ მოსვენებას არ მაღლევდნენ.

კლიენტთა მომრავლებამ შემოსავლის ისეთ დონეზე განხდა გამოიწვა, რომ სამსახურიდან გამოტანილი სელფასი სასაცილოდ მცირედ მეჩვენებოდა.

ამ მატერიას მეორე უფრო მნიშვნელოვანი სახეც ჰქონდა. საჭიროებისთვის ჩემთან მოსული ათობით ოლე უოველდღიურად ჩემი სახლის ახლოს დგომა ცდის დროს მალაუნებურად საუბრობდა იმ სიმუშევებსა და ბიუროკრატიზე, რომელსაც ისინი აწედებოდნენ ისრაელში ამოსვლი პირველ ხანებში.

უს სმენდი მათ მოთხოვილს და ძლიერ განვიცდიდი. ბევრჯერ გამიელვა თავში ფიქრმა სამსახურის-თვის თავი გამენებებინა და ამ გაჭირვებული ხალხისათვის მიძესედნა.

მეორეს მხრივ ოჯახს რჩენა ხომ უნდოდა. კაცმა

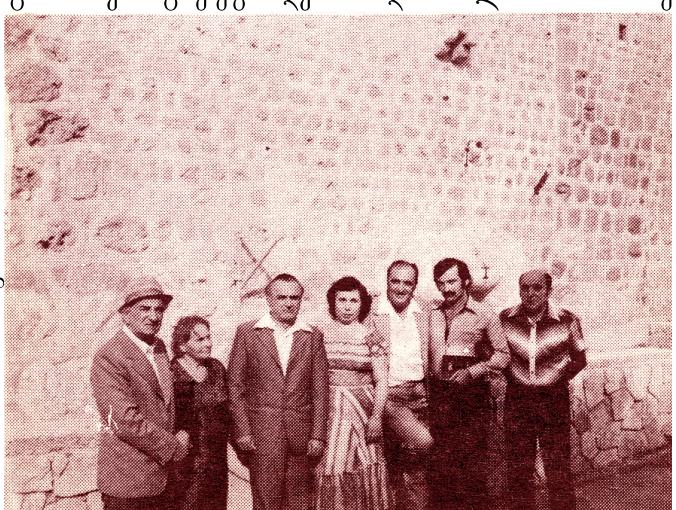
რეპარიანთა რიცხვი კი არ კლებულობდა, მატულობდა კიდეც, შემეტლო ჩემი ორი-სამი დღის შრომით იმდენივე გამომტეუშავა, რასაც სხვა ერთ თვეში ვერ მიღებდა სელფასად ...

სამსახური სულ რამდენიმე კვირის დაწეებული მქონდა, როცა ერთ ჩემსავით ახლად ამოსულ თლეს გაჟევი აბსორბირის სამინისტროს ამდოდის ფილი-ალმი ბინის საკითხის მოსავარებლად. მან იურითი არ იცოდა და ფაქტორად თარჯიშნის როლი უნდა შემესრულებინა.

კერ დიდი ხანი ტუეილ უბრალოდ გებაცდევინეს, ხოლო შემდეგ როცა ფილიალის თანამშრომელმა ქალმა გავის დალევა და მეგობარ ქალთან საჭირი განარისებული დამთავრა - უსებად მოგვმართა :

- რას გაბწუნებთ, ხომ ვთხართ ბინები უანდოებს ხანებში არ იწება, წერილობით მოწვევას დაელოდეთო.

ამ გასჭრა იმის თქმაშ რომ 7 სულიანი ოჯახი აგერ უპეტ შემვიდე თვეა იხრჩხა ნათესავის სამოთახან ბინაში მეოთხე სართულზე. სამსახურში რომც მოეწყოს კაცი მუდმივი საცხოვრებლის მიღების შემდეგ მისი გამოცვლა მოუწეს, სკოლაში გამვებული ბავშვებ მასწავლებლებსა და მასწავლებებს შეეწიებ და მათთან განმორება გაუუჭირდებათ. დიასახლისმა სამსახური

სურათი - 165 : რუსთაველის სახელობის საზოგადოების წევრები ჯგრის მონასტერთან

ვერ ინოვა და ამდენი სული სარჩენად აწეს მათ კი- სერხა, პირადად ჩემი და ასობით სხვა აქტივისტ რე- სერჩე რამდენიმე თვით ადრე ამოსულ რეპარტიანტს. პატრიანტთა ბრძოლის მოუ ხედავად. არც ისე ადვილი კოფილა ბიუროებატოული ბარიერის გადალახვა, რო- ნამუ სიც ხომ კარგი საქონელია.

ოლეთათვის დახმარების ჩარჩოებში მიღებული

სურათი - 166 : საბჭოთა კავშირიდან ამოსულები ბენ-გურიონის აეროპორტში

ნივთები და საოჯახო დაწადგარები, სალონში ისე ურია ფესით ვასავლელი კი არა დასადგომი ადგილი არაა ოჯახში.

ამ სიცხეში ამდენ სულს ერთ პატარა ბინაში სული გვეხუთება - უვებოდა თავის გაჭირვებას ახალი ლეგ საქართველოდან.

სამინისტროს ჩინოვნიერი კი მოუთმელად ისმენდა მის აღსარებას და ტუჩის ბოლოს მიმგვდარ ლიმილს მლივს იგავებდა. თარგმანას ვერ ვასწრებდი და ოფლში ვიწურებოდი მეც ...

- თავიდან თუ არ მომცილდებით, პოლიციას გა მოვუძახებ, თქვენს გარდა კიდევ ბევრი სხვები მელოდებიანო ... სთქვა და ხელი მექანიკურად ტელეფონისაკენ წაიღო.

ამ ქვემად ბევრი უსამართლობა მინახავს და ამასაც ადვილად გაეცემლებდი, მაგრამ იმან აღმაშფოთა, რომ საწელი ლეგ მხოლოდ იქდის ნაზერწყალს ითხოვდა. ეთქვათ მაინც, როდის ექველებოდა მის გაჭირვებას.

ლაპარაკი იმაზე, რომ მომლოდინეთა სია შეედ- გინათ და თავისუფალი ბინების გამოჩენის შემთხვევაში შედგენილი სიის მიხედვით ვაენაწილებინათ - ლაპა- რაკიც კი ზედმეტი იურ.

ვაგასწრებ მოვლენებს და ვიტევი, რომ ამ პირობ- ლების გადაჭრა აბსორბციის სამინისტრომ და სოხ- ნუ თმა ათობით წლების გასვლის შემდეგაც ვერ მოა-

წერხა, პირადად ჩემი და ასობით სხვა აქტივისტ რე- სერჩე რამდენიმე თვით ადრე ამოსულ რეპარტიანტს. პატრიანტთა ბრძოლის მოუ ხედავად. არც ისე ადვილი კოფილა ბიუროებატოული ბარიერის გადალახვა, რო- გორც ეს იღეალისტებს გვეგონა დასაწევსში.

არც იმას დავშელავ, რომ იურ ობიექტური მი- ზე ზები ბინების განაწილებაში არსებული დაბრკოლე- ბებისა. მაგრამ მისი გაცილებით უფრო მოკლე დროში გადალაზე იქნებოდა შესამლებელი ეს ამბავი ერთი ორგანიზაციის ან ერთი სახელმწიფო ორგანოს წელში რომ მოქმედიათ. საშუალება რომ ჰქონოდა მთავრობის სხვა ორგანოს ჰირელის გაკონტროლებისა. სამ- წუ საროდ ეს საკითხი მცდელობის მოუ ხედავად არც დღესაა გადაჭრილი.

ამის გარდა ათასი სხვა პირობლება სვდებოდა ახალამოსულს თითოეული ნაბიჯის გადადგმის დროს.

ბინების განაწილებისას არავინ აქცევდა უერად- დებას ოლეს თხოვნას ამა თუ იმ დასახლებაში გაეგ- ზავნა' სადაც ნათესავი, ერთი მეზობელი ეგულე- ბოდა. თითქოსდა ჯინაზე შეილს ბეერ-შეებაში უშეებ- დნებ, მამას კირიათ-ათაში. მმას, მმას აცილებდნენ, ნათესავს კი ნათესავს.

არ არსებობდა არაგითარი კრიტერიუმი ბინების განაწილებისას, ხუთსულიან ოჯახს ერთ დასახლებაში ოთხოთახანი ბინა შეემლო მიეღო, მეორე დასახლე- ბაში კი სამოთახანი. ინგალიდს, უძლეურ და აგადმეო- ფებს ულიფტო ბინებში მეოთხე სართულზე აძლევდნენ

სურათი - 167 : გაზეთ "ალია"-ს რედაქციის თანამ- შრომლები სტუმრად ქნესეთის წევრ ფლატო შარონის ვილაში სავითოში 1980-იან წლებში

40 წელი

ბინას და ახალგაზრდა მარტოხელას პირველ სართულზე.

საქართო მითითების თანახმად კი ოლქ-ხადახები ბინას საზღვრის მახლობლად მდებარე, ან სხვა განვითარებად დასახლებებში იღებდნენ.

ოლეთა დასახლების ახალ რაიონებში ქუჩები წლების განმავლობაში რჩებოდა მოუკირწელავი, ტროტუარები მოწყობელი არ იყო. რეპარტიანტებს ხმირად სილებსა და საშენი მასალების ნარჩენებს შორის უხდებოდათ სიარული. მოუწოდელი იყო სახლების წინ გაზონებისა და სხვა მცენარეულობებისათვის დატოვებული მიწის ნაკვთები. მათ მაგივრად მიწის დიდი ზეინები იყო აღმართული სახლების წინ. ბავშვები სათამაშო და გასართობი ადგილების უქონლობის გამო ამ მიწის ზეინებზე დატოვდნენ და სახლში ტალანტში ამოგანვლულები ბრუნდებოდნენ. ეს კი დასახლისთა გულისწურობას იწვევდა.

ოლეთა ახალ დასახლებებში წლების განმავლობაში არ იყო სეოლის, საბავშვო ბაღების, კულტურული ცენტრების შენობები, გაზეთის კიოსკები გასართობი მოედნები, ბავშვებისათვის დასასვენებელი პარკები, ახალგაზრდა დედების და ჩვილ ბავშვთა ზუნქტები, სალონები და მიკვე, ზრდუქტებისა და ბირველადი მოხმარების საგნების გამუიდგელი ზუნქტები. გაძაგრილებელი წელის, ნაუინის, რძის, ზურის, კბილის გა-

სურათი - 168 : "რუსთაველის სახელობის საზოგადოების" წევრები ერთერთი შეკრების დროს

სურათი 169 : შეხვედრა გაზეთ "ალია"-ს რედაქციის წევრებთან აშენებლიში მოსაწმედი უხუნილის საყიდლად წოგჯერ კილომეტრები უნდა გაგეარა ფეხით.

ოლეთა დასახლებაში არ მოდიოდა ავტობუსები და ავტობუსის უახლოეს გახერებამდე კილომეტრები უნდა გაგეარა ფეხით.

ბინების მშენებლობის უწავური წესი არსებობდა მაშინ ისრაელში. საცხოვრებელი რაიონის აშენებას ქალაქიდან უველავე მოშორებული წერტილიდან იწყებდნენ. შიგ ოლქ-სადაშებს ასახლებდნენ. თვეების განმავლობაში არ მიდიოდა მოწესრიგებულად ამ ბინებში ელექტროდენი ან საწვავი გაზი. შემდეგ თანდა-თანობით უმატებდნენ შენობების ახალ ქსელს და ეს რაიონი საბოლოოდ უერთდებოდა ქალაქს.

ასეთი ბედი ეწია ჩემი აშდოდში დასახლების შემდეგ აშდოდის მესამე, მეოთხე და მეხუთე რაიონებს. ამ რაიონებში დღემდე გრძელდება მშენებლობები.

კველაზე მწვავედ განიცდიდნენ ისრაელში ახლადამოსული ოლიმპიადი კონტაქტების უქონლობას ადგილობრივ მოსახლეობასთან, რომელთაც ჩვენი არ ესმოდათ და ჩვენ მათი, უფრო სწორად ესმოდათ, მაგრამ ერთმანეთს ურ უცემდით სალაპარაკო საქრთოების უქონლობის გამო.

ისრაელში იმ ზერითობში არსებული პოლიტიკის თანახმად ახლად ამოსული ოლქ თუ მას უმაღლესი განათლება არ ჰქონდა მიღებული მისი ამოსვლის ქვეუამი - ვალდებული იყო ისრაელში ამოსვლისთანავე გასულიერ სამუშაოდ. სმირად ხდებოდა რომ ენის უცოდინარი ფაქტურად მუნჯი და ურუ ოლქ

სამუშაოდ გადიოდა, თუ ასეთს საქრთოდ იშოვიდა რა თქმა უნდა. უნიო გაცის აკვანა სამსახურში, როცა მას შენი არ ესმოდა ძალიან ცოტა ისრაელის მეფიდრს სურდა.

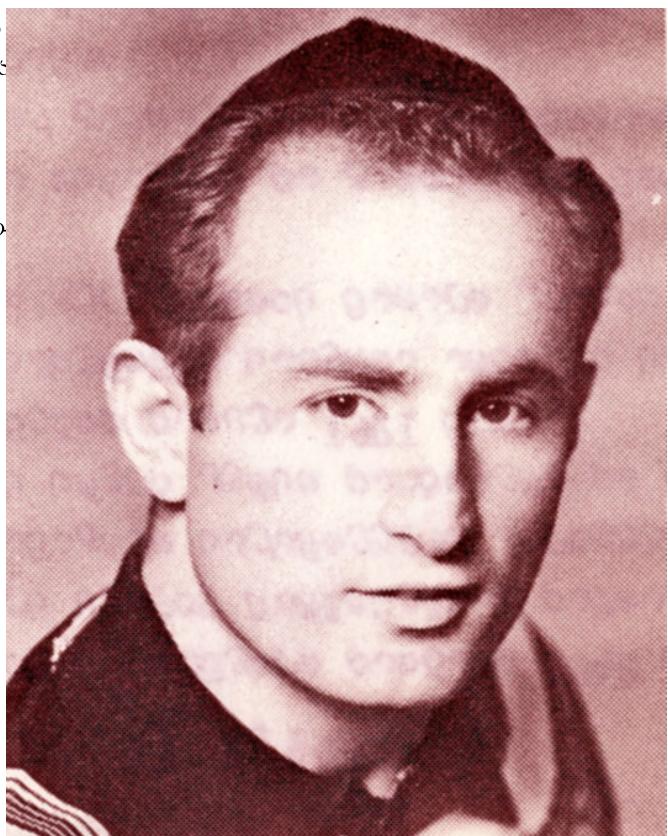
რა ქმა უნდა იყო ენის შესასწავლი ულფანები, მაგრამ იქ სწავლა სამუშაო საათებამდე ან სამუშაო საათების შემდეგ სწაომოებდა. როგორც წესი ოლეს ამისათვის ან დრო აღარ რჩებოდა ან დაფლილ დაქანცულს ამის სურვილი აღარ ჰქონდა.

ასე რჩებოდა ათობით ათასობით ოლე ენის შეუსწავლად და ჩემი აზრით ამით მიღიარდობით ზარალი ნახა ისრაელის სახელმწიფომ. ამ აზრის დამტკრცებას აქ ნამდვილად არ შევდებით.

უადგილო არ იქნება მოვიუგანოთ აქ ამონარიდი ამ წიგნის ავტორის სიტყვიდან რომელიც მან წარმოსთქვა გაზეთ “ალიას” დაარსებიდან 35 წლის ზეიმზე.

- “... გაზეთშა თავისი არსებობა ქვეყანაში არსებული რთული ვითარებისას დაიწყო. 1972 წელს მოუნსებში (გერმანია) ისრაელი სპორტსმენების დასოცვის შემდეგ, ტერორისტული აქტები გახშირდა ისრაელში და მის საზღვრებს გარეთ.

ზალგისტინელ ტერორისტებს იაპონელებიც შეუკრთდნენ და კონტა აკამოტოს მონაწილეობით ბენ გური-

სურათი - 171 : აბრამ სეფიაშვილი 1973 წელს

ონის აეროპორტში უზარმაზარი, საშინელი ტერორისტული აქტი განახორციელებს. ტიროდა მთელი ისრაელი.

საცარია, მაგრამ ფაქტია, რომ 1972 წლის განმავლობაში ისრაელში ამოვიდა 200 ათასზე მეტი ოლე, უდიდესი უმრავლესობა მათგანისა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში მუოფი რესპუბლიკებისაგან იყვნენ, მათ შორის საქართველოდან დასლოებით 30 ათასამდე ებრაელი.

უფრო დაბალი ტემპით, მაგრამ იგივე ტუნდენცია გაგრძელდა 73 და 74 წლებშიც.

თითქმის საბომოლო გარემოებაში მუოფ ახალგაზრდა სახელმწიფოს, რომელსაც ჯერ 25 წელიც კი არ შესრულებოდა, ერთდღოულად მოაწედა ასობით ათასი ებრაელი. უსასლეპარო, უნიო, ნაკლებქონებიანი და ნაკლებ-სასწრებიანი ადამიანი, დეწილი და ციხეებებამოვლილი, შეურაცეოფილი და ქვეუნის მტრად

სურათი - 170 : რაფი და შიმონ (მარჯვნივ) ბალუ-აშვილები 1976 წელს

სურათი - 172 : მთავრობის მეთაური მენახემ ბეგინი

გამოწვადებული, მრავალგზის ნატანჯი და მმიმე გზა-გამოვლილი ხალხი, ორმელთაც ისევე უნდოდათ მიხედვა, როგორც ჩვილ ბავშვებს.

სახელმწიფოსაგან აღებული ერთჯერადი ფულადი დახმარება ოჯახის გამოსაკვებად სამ თვესაც არ უოფნიდა კაცს. არადა ოჯახს უველაზე აუცილებელი და სახმარი, ზირადი ნივთები სჭირდებოდა.

ვინც ჩამოსვლისთანავე მიიღო ბინა მუდმივ საცხოვრებლად ეოველთვიური გადასახადები დაედოთ კისერზე. ვინც ქირით აიღო ბინა ან გამოუოფილი საცხოვრებელი ფართის მშენებლობის დამთავრებას ელოდა, კიდევ უფრო უარეს დღეში ჩავარდა.

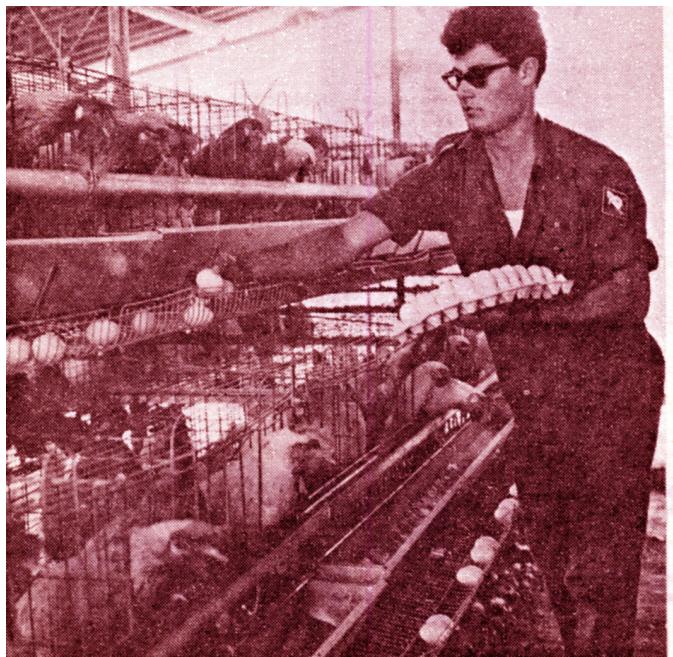
ამას ისიც დაქმატა, რომ უსინდისო ვაჭრებმა იუნისეს თუ არა იმის შესაძლებლობა, რომ მოეტექებინათ ახალი ოლე, რომელიც ვერ ერკვეოდა ისრა-

ელში სხვადასხვა ქვეყნებიდან შემოტანილი საქონლის სარისხში, სელში ძვირად აჩემებდა მას სხვადასხვა ფირმის ბრძევილა, მრავალფეროვან, ააფფასიან საქონელს, როგორიცაა სარეცხის მანქანები, გაზეურები, საპარტო ვენტილატორები და სხვა.

ასეთი საქონელი ზოგჯერ ერთ წლიან ექსპლუატაციასაც ვერ უძლებდა და რამდენიმე თვეში მწუობრიდან გამოდიოდა.

... ასობით ათასი კაცის აბსორბირება ("შთანთქმა") არც ერთ ქვეანას და არც ერთ ერს არ მაღუმს მსოფლიოში. მით უმეტეს თუ ეს ხდება დროის ერთსა და იმავე ჰერიოდში. გასათვალისწინებელია აგრეთვე ის ფაქტი, რომ იმ ჰერიოდში ისრაელის მოსახლეობა სულ 3.5 მილიონ სულს შეადგინდა და ხალხის ასე მცირე კონტიგენტს უნდა მიეღო და დაეწურებინა ასიათასობით უსახლებრი ადამიანი.

მმიმე მდგომარეობაში ჩავარდა ქვეანა. ერთის მხრივ გამანადგურებელი ომების წარმოება მეზობელ არაბულ ქვეუნებთან, ბრძოლა საერთაშორისო ტერორისტებულ დაკავუუბებთან ჰალესტრინელთა ხელმძღვანელობით, ებრაული სულის დაცვა მსოფლიოს ქვეუნებში, ხოლო მეორეს მხრივ შინაური ფრონტი, ათი ათასო-

სურათი - 173 : საქათმე კიბუცში

ბით ადამიანისათვის თავშესაფარის პოუნა, სამსახურშიფლობრივ არც ერთ უცხო ქნას, მათ შორის იდიშსა მოწყობა საბავშვო ბაღებისა და სკოლების გაშენება- და რუსულს, გამონაკლისი ერთულების გარდა. ვე- ვაფართოება გმირულ შემართებას მოითხოვდა ის- რავითარი კონტაქტი ვერ დამტარდა ისედაც არა- რაელის ებრაული საზოგადოებისაგან.

სურათ - 174 : საბჭოთა ოლიმების ამოსეგლა
ისრაელში

ამ რთულ პერიოდში ჩვენ ახალ-ამოსულები, ისინი ვინც თავზე უამრავი გატირება გადავიტანეთ. უამრავი დასმინება და ჩხრეკა გამოვიარეთ. კებ, საბაჟო და მილიცია დაუნდობლად გვდევნიდა უცხოური ვალუტა სიამ არ გაგვთანდა საზღვარგარეთ. ოჯახზე შხოლოდ რამდენიმე ასეული დოლარის გატანის უფლებას გვაძლევდნენ ხელმე. გაწამებული ებრაელი ხალხი მთელი თავისი ცხოვრების მანძილზე აგროვებდა სახსრებს. მრავალწლიანი მძიმე შრომით იძენდა სახლს, ავეჯს ან სხვა ქონებას. წამოსვლის წინ კი იმულებული ხდებოდა მტრის ფასად გაუეიდა უველავერი ეს და ამის შემდეგაც არ ეძლეოდა მას უფლება დაგროვილი თანხა გამოეტანა.

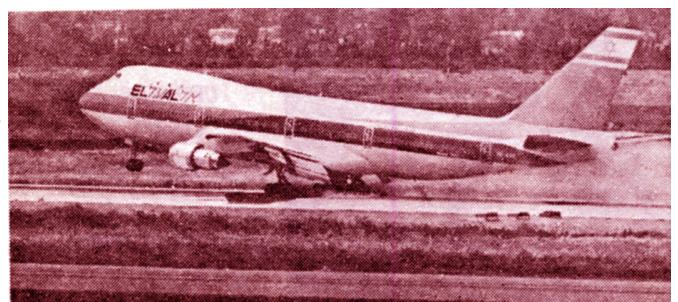
ასეთნაირი სიმწრით ნაშოგარი თანხა რაღაც ძობებში ან ფიცრულ ნაკეთობებში უნდა გადავგეხადა. მერე მის გამოვზაგნასა, შეფუთვასა და ქრთამში გადაგეხადა უკანსკნელი გრომები. კიდევ უფრო ცუდ სიტუაციაში აღმოჩნდით. ხალხი, რომელმაც საერთოდ არა იცოდა რა ისრაელის ქვეყნის შესახებ, წერილებით გაფრცელებული ჭორების გარდა, ხალხი, რომელმაც არ იცოდა ენა, არ უცხმერდა ტელევიზორს, არ უსმენდა რადიოს და არ კითხულობდა აქაურ გაზეთს. არა მარტო არ იცოდა იურითი, არამედ თთქმის არ

ჩვენ ინფორმაციის ვაკუუმში აღმოვჩნდით. ამას კიდევ ისრაელის ისტებლიშმენტის შემადგენელ ზოგიერთი თანამდებობის პირის შეცდომებს თუ დაუმატებთ (როცა ერთი და იმავე ოჯახის წევრებსა და ახლო ნათესავებს ერთმანეთს აცილებდნენ, როცა ერთ მმას საცნოვოებლად ხაიფაში უშებდნენ, მეორეს ბერ-შევაში, ხოლო მესამეს იურუმალაიმში. ნაკლებად არსებობდა ინფორმაციის საშუალებები ჩვენთვის გასაცემა : გაზეთები, ჟურნალები, წიგნები, ბროშურები, საინფორმაციო ფურცლები ...

რადიო გადაცემები უცხო ენებზე თავის ჩანასახურ მდგომარეობაში იმულებოდნენ.

ჩვენთან საქართველოში უპყვითეს ფერადი ტელევიზია მოქმედებდა, ისრაელში კი აბსორბციის პირველ წელში ფერადი ტელევიზია ოცნება იყო. ისრაელში ამოსული ლიმები ამოსულიდან პირველი თვეების განმავლობაში ფულად დახმარებას იღებდნენ მთავრობიდან.

ეს თანხა სამ თვესაც კი არ ჰყოფნიდა ოჯახს. ღროვე სამსახურს თუ ვერ იძოვიდი ცუდ ექონომიკურ მდგომარეობაში გარდებოდი კაცი. თუ რაიმეს გაუიდა შეგეძლო ცოტა ხანს ამით შეგეძლო თავი გაგეტა. ახალამოსულებს პირველადი მოხმარების საგნები სჭირდებოდათ. ცნობილი ფირმების საქონელი ძერი ღირდა. იაფიანი და ბრჭყალი საქონლით საფეხ იყო მაღაზიები.

სურათ - 175 : ბოინგ-747 - ჯამბო - თვითმმარინა- გი, რომელითაც მოჰყავდათ საბჭოთა ოლიმები გენიდან ბენ-გურიონის აეროპორტში

ოლე-ხადაშებიც იქთ მიუშურებოდნენ. უიდულობ-დნენ ელექტრო და გაზეურებს, მაგიდის ხათურებს, აუცილებელ ავეჯს, მტკვრსასრუტსა და სარეცხს მანქანებს, ვენტილატორებსა და გამათბობლებს, ტელევიზორებსა და რადიომიმღებებს. იაფიანი საჭონელი ზოგჯერ 3 თვეშაც ვერ ძლებდა და იწყებოდა გაუთავებელი გაწევ-გამოწევა.

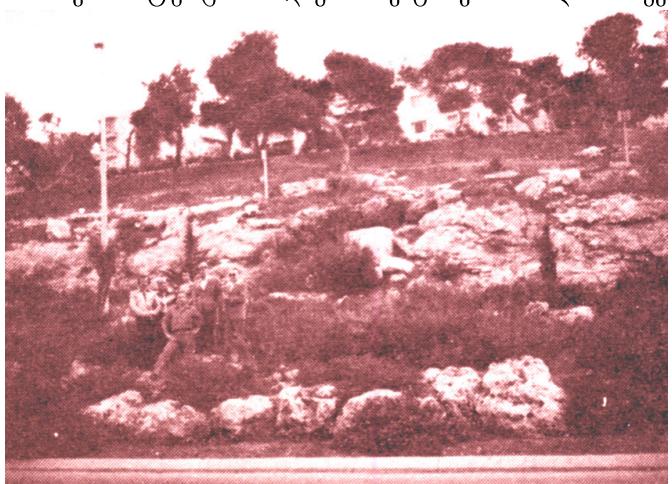
უფლა უკმაყოფილების ჩხუბში გადაზრდის კატალიზატორი ენის უცოდინარობა იყო. მორბოდნენ ათობით ჩვენი თანამომმები და მთხოვდნენ ხან მეთარგმნა, ხან საჩივარი დამეწერა, ხან კი ბირიქით ოლეთათვის ამებსნა, რომ ჩვენ მოწესრიგებულ სახელმწიფოში ჩამოვედით და ვალდებული გართ აქაური წეს-კანონები შევისწავლოთ და დაგიცევათ.

ჯერ მე თვითონ უნდა გამეთვითცნობიერებინა უველავერი ეს და მერე ჩვენი ქართველი ებრაელებინათვის ამებსნა. ერთი წელი გაფუძნელი ამ "ჯოჯოხტეთს" მერე "ქართველ ებრაელთა კომიტეტი" ჩამოგეულიბე აძღოდში. (ქართველ ებრაელ ოლიმთა პირველი უოლონტარული ორგანიზაცია ისრაელში), გავაერთანე მასში ახალგაზრდები და დავიწევთ რეპატრიანტებისათვის დახმარების აღმოჩენა.

აღია დღითიდღე მატულობდა და ძველი ამოსულები ახლებს ისევ ჩვენთან აგზავნიდნენ დახმარების მისაღებად. ასე ვძუშაობდით დღე და ღამე ერთი მუჭა

მოხალისები.

ასეთ სიტუაციაში დაგარასე განტეთი "ალია". ჩვენი

სურათი - 177 : ადგილი ჯვრის მონასტრის წინ, სადაც "რუსთაველის სახელობის საზოგადოება" აბირებდა 14 მეტრიანი მემორიალის დაგემას

მდგომარეობა კიდევ უფრო სავალალო გახდა იმის გამო, რომ ისრაელის საიდუმლო სამსახურის ზოგიერთი მუშაკი აღჭურვილი იყო მცდარი იდეით, რომ "ისრაელში ამოსული უველავ ალე ვალდებულია გაჭირვების მიუხედავად ჩამოსვლისთანავე აითვისოს "ივრითი" და ისაუბროს მხოლოდ ებრაულ ენაზე. მათი აზრით ასე მოხდება ოლეთა ისრაელში რაც შეიძლება მალე გათქვეფა-აბსორბცია.

ისინი ათასნაირი გზებით იღაშქრებდნენ (მათ შორის ჩვენი თემის შვილთა გამოუწებითაც) ქართული გაზეთის დაარსების წინააღმდეგ და ეს ბრძოლა გაზეთის დაარსების შემდეგაც გაგრძელდა.

ცხოვრებამ დაამტკიცა ჩვენი პოსტიულატის და იდეის სიმართლე. ისრაელში ამოსული ახალი ოლეს კეთილი ამსორბირებისათვის უმჯობესია შევუქმნათ მას დაალოობით ისეთივე საზოგადოებრივი ატმოსფერო როგორიც მათ ჰქონდათ ისრაელში ამოსვლამდე და ნელნელობით, მაღდატანების და უხეშობის გარეშე, შთავონებით, სათანადო ინფორმაციის მიწოდებით, ახსნა-განმარტებით და მეგობრული მიდგომით მივაჩვით ის ახალ ატმოსფეროს.

თუ ოლე იგრძობს მისდამი გაწევდილ მმურ სელს და უანგარო დახმარებას, მალე ჩაებმევა ქვენის შე-

სურათი - 176 : რუსთაველის სახელობის საზოგადოების წევრები იერუშალამის მუზეუმში

40 წელი

ნების ფერხულში. გაიზიარებს ისრაელის ქვეყნისა და სალბის ლინისა და ჭირ-ურაშვაც.

ცოტა კარგ გუნებაზე რომ დაგაუენოთ ჩემს თავს გადამხდარ რამდენიმე ეპიზოდს მოგითხოვთ მოკლედ.

ისრაელში ამოსვლა რომ დაგაპირე ბათუშში ჩემი სახლი, ავტომანქანა, ავეჯი და სხვა ინვენტარი გაუკიდე, რა თქმა უნდა, არა რეალურ ფასში და ვინაიდან ნაღდი ფულის გატანა არ შეიძლებოდა წერილი ვაფრინი ისრაელში ადრე წასულ ნაცნობებთან - ერჩიათ თუ რა წამელო იქ.

მიოჩევ კარგი ფასი აქვს რკინის "კრაოტებს" (საწოლებს), ველოსიტედებს, რუსული "ზორკის" მარკის ფოტოაპარატებს და სხვადასხვა საოჯახო წვრილმანს.

ვიმედოვნებდი ისრაელში ამათი გასაღებით მთლად სელფარიელი არ დავრჩებოდი.

ისრაელში ამოსვლისთანავე დავიწევთ ჩვენი ავლადიდების "გასაღება". ისრაელებმა, დიდი წვალებით, "კონტეინერით" ჩამოტანილ რკინის "კრაოტებს" და ველოსიტედებს თვალიც კი არ შეავლეს. პირდაპირ დაცინუა დამიწევს.

არაბმა "ალთი ზაუენ"-ებმა ესეც არ მაკმარეს ამ "დოკლათის" წალება-გადაურაში, რომლის ჩამოტანასაც კორდანიდან (აქას მახლობლად) აშდოდში რამდენიმე ასეული დოკლარი გადავაულე, ორასი მწვანე მოძთხოვეს.

უკაპიკოდ (უფრო სწორად უცენტოდ) დარჩენილებს

სურათი -178 : "რუსთაველის სახელობის საზოგადოების" ერთერთ სხდომაზე

მდუღარე წეალი ისრაელის საბაჟოში გადაგვასხეს და 30 ცალ ფოტოაპარატში იძღვნი ბაჟი დაგვადეს, შემებლო ამ ფასად იქვე, "სოხნუთის" საწუობიდან

სურათი -179 : ექსკურსიაზე ნეგევში

გამოსვლისთანავე ასი ასეთივე აპარატი შემუშავა. დაუზირვე მათ ჩემი ეს ბოლო "ავლა-დიდება" და წამოვედი სახლში წარიელი.

ამას ისიც დაგმატა, რომ ისრაელში ანლად ამოსული რეპატრიანტებისათვის შექებლობას როგორც წესი ქალაქის განაპირობას ტერიტორიულად მოშორებულ ადგილებში იწევბდნენ. ასეთ შენობებში შესახლებული რეპატრიანტები, ზოგჯერ თვეების განმავლობაში რჩებოდნენ წელის, ზოგჯერ ელექტრონულგიის, სასწავლო დაწესებულებების, სამავჭვო ბაღების და რაც კველაზე მნიშვნელოვანია პირველადი მოხმარების საგნების : პურის, რძის, კველის, კბილის საწმენდი ფხვნილის, ჯაგრისის, საჭის, ძაფისა და ნემსის, ცოცხისა და ნაგვის ასაღები ან ჩასაურელი უკითხის და სხვა საჭირო ნივთების შესასეინდი პუნქტების გარეშე. ზაფხულობით გავანია სიცხის დროს კილომეტრნახევარი მანძილიდან უნდა გეთრია საკიდუ შეღინო ან მსუბუქი სასტელი ან გაზიანი წეალი.

სალხი კველაზე მეტად იმას განიცდიდა, რომ ადგილობრივი მოსახლეობისაგან შორს ცხოვრობდნენ. განდეგილები და კველასგან მოძულებულნი. არც სატრანსპორტო მომსახურება იყო მოგვარებული. არ იყო გასართობი ცენტრები ასალგაზრდებისათვის.

ენის შესათვისებელ ულფანებში მირითადად უმაღლეს დამთავრებულ ე.წ. "აკადემაიმ"-ებს გზავნიდნენ.

სურათი -180 : საბჭოთა კავშირიდან გამოსულ თლისმთა დაშვება ბენ-გურიონის აეროპორტში

სხვები ჩამოსვლისთანავე ან სამუშაოდ უნდა გასულიყო განებები ან ჯერ კიდევ გაუმწვანებელი, კეთილმოუწყობელი სახლების ხრით მიწას თავშესაფარებში ბანქი, ნარდი თუ ღომისო ეთამაშათ დილიდან სადამომდე.

სისხლითა და ჯან-ღონით საჭე ქართველი ებრაელი მამაკაცები სამუშაოდ გასვლისაკენ მიიღობოდნენ, მაგრამ სად იუ სამუშაო. უენაპირო ხალხს მხოლოდ ბინძურ და მონძურ სამუშაოებზე იწევდნენ. მაგალითად ჰორტში შემოსული გემების "ტრიუმ"-ების საწმენდად. წარმოიდგინეთ გაგანია სიცხეში გემის ტრიუმში ჩასვლა და ნარჩენი მაზუთისაგან დასარილი გემის გედლების ხეხვა. არც ასეთი სამუშაო იუ ხოლმე გველისათვის.

ამას ქართველ ებრაელთა მსოფლიოში სახელგანთქმული შემძილობითი გაფიცეა მოჰყვა, რომელსაც თქვენი მონა მორჩილი ხელმძღვანელობდა.

გაფიცეა, რომელსაც კინაღამ რამდენიმე კაცის სიცოცხლე შეეწირა და მათ შორის ჩემიც - რეპარიანტთა გამარჯვებით დამთავრდა.

იმ ხანებში ჩვენთან მოლაპარაკებას აწარმოებდა გოლდა მერის კაბინეტის წევრი, მაშინდელი ტრანს-ჰორტის მინისტრი, ისრაელის დღევანდელი პრეზიდენტი შემონ ფერესი. ჩვენთან შეთანხმებას მთავრობის სახელით მან მოაწერა ხელი.

გაფიცეა ცოტათი შეამსუბუქა ისრაელში ამოსულ რეპარიანტთა ბედი. ზორბლემების გადაჭრას წლები დასჭრდა, ზოგიერთი მათგანი კი ღლებდე გადაუჭრელი რჩება.

მიუხედავად კელაფრისა გული მაინც მხიარული

ქქონდა. საკუთარ ქვეყანაში ამოსულ ახალგაზრდას მოძალის დიდი იქნებოდა. მერე რა, რომ სახლიც დაგეპრტგე, ავტომანქანაც, მერიფასი ავეჯიც. ბევრი თორება, სირბილი, წევლება, ქრთამისა და ტრანსპორტის ხარჯების გადახდა და ცდა დასჭირდა მათ მიღებას მაგრამ რა დამრჩა ... ხოლი.

ულფანი დორზე ადრე დაგასრულე კირიათ-იაში და ამდოდისაკენ გამოვეუბურე ბინის მისაღებად.

აბსორბციის მუმაკა ქალბატონმა დაბადების მოწმობის ორიგინალის მიღებაზე უარი მითხრა და უკან გამოიწვა ამ დოკუმენტის ასლი მომიტანეო. თან გამაფრთხილა სანამ ასლს არ მოიტან სახლის გასაღებს უკრ მიღებო.

რა გაეწყობოდა, დავბრუნდი უკან კირიათ-იაში (ამდოდიდან) ბირგამავეული.

ვიდრე ამ ჩემთვის უცნობ, ახალ ქალაქში რუსულ ენაზე მხეტდავი ვნახე თავისი საბეჭდი მანქანით, ფეხის ბინძურ და მონძურ სამუშაოებზე იწევდნენ. მაგალითად ტერფებზე განი გამმერა და ფეხსაცმელები (ახალი) გაცემდა.

ვინ ჩითდა სირბილის, ოფლის დერას შეაგულ ზაფხულში, ფეხის ხარჯებას. ახლადდაბეჭდილი ასლებით ნოტარიუ სისაკენ გავჭინდი და ... მესამე დღეს ამდოდში აბსორბციის სამინისტროს თანამშრომლის თვალწინ გავიჩითე ...

გულში მიხაროდა, დამთავრდა ჩემი ტანჯვა წამება

სურათი -181 : "რუსთაველის სახელობის საზოგადოების" ერთერთ სხდომაზე

ახლა გასაღებს მომცემს და... ვუიქრობდი გულში
"ფიდა" ისე მიურებდა, ოკირც შემლილს ან
საგიუვთიდან ახლად გამოქვეულს. მერე დამისისინა

სურათ - 182 : გაზეთ "აღია" -ს დაარსებიდან 10
წლისთავის ზეიმზე 1983 წელს თელ-ავივის
"ჰებალ-ჰათარბუთის" დიდ დარბაზში

- სად იუვით აქამდე ვაჟბატონო - ამისსენი ...
მერე კი უვირილითა და აგდებით მომმართა :

- შე გამოთავანებულო ! შე გითხარი სართულით
დაბლა ჩასულიყავი და "ქსეროქსით" მოწმობის ასლი
გადაგედო 50 კანიკად, შენ კი სამი დღით გადაიკარგე
... უველა ერთნაირი "მეფეგრიმები" (ჰებალზელები)
ხართ ეს ... (მომაგურთხა).

რა ვქნა ახლა მე? - განაგრძო "გურთხეგა" - შენი
სუთოთახიანი ბინა სხეას მივეცი ! - ო ...

წადი და აუ ხსენი ახლა შენ მას ის, რომ მე ჩემი
ინჟინრობის მიუ ხედავად გაგონილიც კი არ მქონდა
"ქსეროქსის" (ასლის გადამღები მანქანა) სახელი.

მე ჩემს თავს კი ვუ შევეღე, მაგრამ რა ეშველებოდა
იმ ათასობით ოლეს რომლებიც ჩემს მდგომარეობაში
უველ წუთას ვვარდებოდენ.

გაუგებობის ნიადაგზე ასეთი რამებიც ხდებოდა
მაშინ.

ეს ამბავიც აშდოდში მოხდა. საქართველოდან ახლად
ამოსული ერთი ოლე აუტობუ სმი ამსვლელთა რიგში
იდგა. მოულოდნელად მმღოლი თავისი სავარმლიდან
წამოიწია, მიმართა მას და ეუ ბნება :

- "რეგა, რეგა ... თენ გოდემ ლაგი 0ვერეთ
ლავალოთ" ... და ის იუ რომ რიგში ოლეს უპან
მდგომი ფეხმძიმე ქალისათვის გზის გათავისუფლება
მოინდომა, რომ უბაში ქართველის მოქნეული ისეთი
მუ შტირ მოხვდა, რომ სავარმელზე უსულოდ დაეცა.

ქართველი ჯერ კიდევ მმგინვარებდა და ხმამაღლა
გაპარიდა :

- "შენედე ამ მამამაღლს, რა მაგადრა? გრეგავ-ო
კაცო ... შენი ... !" - და კიდევ დაცემული მმღოლის
გასალახავად მითწევდა.

ის დააგავეს და ზოლიციაში მიაბრძანეს ...

ხალხი ჩემთან მოგარდა კომიტეტში და ოლე-
ხადაშის ზოლიციის ხელიდან გამოხსნა მთხოვა.

აშდოდის ზოლიციის სადგურის უფროსი მიწნობდა,
ოკირც აქტივისტს და პატივსაც მცემდა. აუ ხსენი :

- აქ გაუგებობას ჰქონდა-მეთქი ადგილი, მძღოლი
ფეხმძიმე ქალის დასახმარებლად წამოხტა, ოლე-ხა-
დაშმა კი მის ძირი ნათქამი "რეგა" გაიგოხა, იფიქრა :
მმღოლი "გრეგავო" მემუქრება, წამოხტა და თავისი
მუ შტირ შეაგება "თავდამსხმელს"-მეთქი.

... "რეგა" - იურითულად ერთ წამს ნიშნავს, "რეგა"-
"გრეგავ" კი ხელის გარტემას-მეთქი - "აუ ხსენი".

ზოლიციელმა ჯერ კარგად იცინა მერე "ჩატიმარს"
მმღოლისთვის "ბოდიძი" მოახდევინა და ის ოლე
ცოლშევილში დამაბრუნებინა.

აი, სწორედ მაშინ დამებადა აზრი სხვებისთვის
მომეთხოო თავს გადახდებილი ამბები და გამეადგი-
ლებინა მათთვის იმ ეკლიანი გზის გავლა, რომელიც
იმულებით გავიარე.

ჯერ საინფორმაციო ფურცლები გამოვუშვი და
ჩემივე ხელით ვავრცელებდი. თან მისაროდა უველა-
სთვის ცალცალებე ახსნა რომ აღარ მჭირდებოდა.

უფასოდ დარიგებულ ამ ფურცლებს ხალხი იტაცებ-
და და ძალაუნებურად მათ გავრცელებასა და გავლე-
ნის მოპოვებას უწეობდა ხელს.

უფრცლებმა ცოტა ხანში გაზეთის ფორმა მიიღო.
მერე გვერდების რაოდენობაც გაიზარდა. ხარჯების
გაზრდამ გაზეთზე ფასის დადება გამოიწვია.

ხელფასიანი თანამშრომლების აუგანაშ მოითხოვა
შემოსავლის წეაროს მებნა. პრობლემის ნაწილობრივ

გადაჭრა განცხადებისა და ოკულამების გამოქვეყნებით მოხვერხდა. ბევრი სისხლის ჩაქცევა გახდა საჭირო იმისათვის, რომ გაზეთი სტაბილური გამხდარი იყო.

ბევრი გაჭირვება გადავიტანეთ. მაგრამ გეთილ საჭმეს უველთვის გამოუწენდება ხოლმე ქომაგი. მეთხველთა რიცხვის ზრდის შესაბამისად იზრდებოდა გაზეთის გვერდში მდგომ მოხალისეთა, მხარდამჭერთა და თავაზისმცემელთა ჯგუფი.

ნელი გაზეთიც დაუაჭარდა.

სხვათა შორის იმ ჟრომიდი გზის გასაფარზე ვიდები და უხდა ამჟრისა რომელ მათგანს გავუვებოდი. ერთის შერივ შემძლო გამომეუქნებინა ჩემი განათლება და დიალოგები, სპეციალობები, რომელიც ცხოვრებაში შევიძნე და მეცხოვრა ჩვეულებრივად. შემძლო კერძო ბიზნესიც გამეცეთებინა ჩემი ინჟინრის დიალოგით და ერთი ან ორი გროში მეშვეა. იქნებ ასე სჯობდა. გამდიდრებულს შემძლებოდა ბევრი ასეთი საღამოები დამეფინანსებინა და ამ საღამოების პრეზიდიუმში საპატიო ადგილი დამტკავებინა. ისევე როგორც ხდება დღეს.

კაცმა ფული იმოვა და ის იქვე საზოგადოებრივი იერარქის უმაღლეს დონეზე აიყვანეს. მაშ რისთვის-და იუ საჭირო ამდენი სწოლა, ცოდნის და გამოცდილების შემნა, მძიმე ჭარბანის წევა წლების განმავლობაში თუ მოსახვებში ახლადამოხული ფულიანი კაცი გაგასწრებდა ... სასურველია ამ სიტყვებს კველა დაუფიქრდეს ...

გზის გასაყარში ჩვენ სხვა უფრო მნელი გზა ავირჩიეთ. გაზეთის მმიდე ეკონომიკურ პირობებში გამოცემის და სალტის სამსახურის გზა, მიუ სტაციონად იმისა, რომ აქ ანაზღაურება სასაცილოდ უფრო ნაკლებია ...

როგორც გაზეთის ხელმძღვანელი, კომიტეტის მდივანი და ქალაქის გამგეობის წევრი უამრავ წინააღმდეგობებს გაწედებოდი ჩემს მიერ გადადგმულ კველა ნაბიჯზე, თანაც კველა მხრიდან. არავის უნაროდა როცა გაჭირვებული ოლეს პრობლემის გადასაჭრელად მივადგებოდი. იცოდნენ რა, რომ ჩემგან იოლად თავს კვერ დაიძორენდნენ.

დარწმუნებული იუნენ იმაში, რომ საკითხს მანამდე არ მოვემოებოდი სანამ ქართველი ებრაელის სახეზე

კმაყოფილების ღიმილს არ შევამჩნევდი.

დამერწმუნეთ, რომ ამის მიღწევა მალიან მნელი იყო იმ ჟრომიდი. პრობლემის მქონე და გაჭირვებული მალიან ბევრი იუ მაშინ და თანაც არა მარტო ქართველი ებრაელი, მე და ჩემისთანები მალიან ცოტანი ვიუვით. თითქმის არავინ იუ მზად მიეტო-

სურათი - 183 : 1978 წელი. თელ-ავიგის ფეშენებულერი სასტუმრო "პილტონი" დიდი დარბაზი. საქართველოს ებრაელთა პირველი და უკანასენელი სილმაზის დედოფლის ასარჩევი კონკურსი. სცენაზე არიან წამყვანი - მსახიობი რივკა მიხაელი და ამ ღონისძიების ორგანიზატორი - აბრაამ საპირი (მიერთოთნთან)

კვებინა ოჯახი, სამსახური, პირადი პრობლემები და ქართველ ებრაელთა პრობლემების გადასაჭრელად ერბინა წეით-კვევით.

ჩემი პირადი ავტომანქანაც მალაუნებურად სალტის

სამსახურში ჩადგა. არა და ეზორ ვავიდან სადაც კო-ნა საწნოვრებლად აშდოდში წამოსულიყო, ათასნაირ მიტეტის კანტორა იურ მოთავსებული ეზორ ბეთში პირობებს გვადებინებდნენ, თთქმასდა ისრაელის მთავრობის მეთაური ვიუვი. თხოვდნენ მათი ახლო ნათესავებიც (რომლებიც მომავალში უნდა ამოსულიყებნენ) აშდოდში დაგვესახლებინა. თანაც არა უბრალოდ აშ-

ბევრი იურ ისეთი ჩეენს ოლიმთა პირის, რომლებიც ფიქრობდნენ, რომ მანქანა “სოხუთ”-მა მომამავრა და მის სარჯებსაც ის მიფარავდა. იგივეს ამბობდნენ ჩემს პირად ტელეფონზე თჯახში თუ რედაქციაში და მას ისე სმარობდნენ, როგორც საკუთარს. უველაზე გამაბრაზებელი კი ის იურ, რომ ტელეფონის თუ მანქანის გამოუწების შემდეგ მადლობის მაგივრად ამრეზოლად მოცემულნენ და თან გულში ფიქრობდნენ :

- “რის მადლობას ელოდები ჩემგან, შენს ვალდებულებას ასრულებ სახელმწიფოს სარჯენ” -ო.

გული მტკიოდა მაგრამ ვითმენდი, ვინაიდან მაღლა ღმ-რთი უველაფერს სედავდა და მე მისი უმაღური არასდროს უკოფილვარ. ის კოველთვის ჩემს გვერდით იდგა და ბევრჯერ გამოვუვანივარ უთანასწორო ბრძოლაში - გამარჯვებული.

იმისათვის, რომ მეთხელს უბრალო წარმოდგენა მაინც შეექნეს იმაზე თუ რა სიმბლები წარმოიშვებოდა ხოლმე ოლეს წინაშე და რაში სჭირდებოდა მას ჩევი დახმარება, უცდები მაღაინ მოკლედ მოვითხოვთ ამის შესახებ და შემდეგ თქვენ თვითონ განსაჯეთ.

ხშირად რამდენიმე მოხალისესთან ერთად შეაღამისას (ვენიდან ასალი ოლიმებით დატვირთული თვითმფრინავი გათენებისას ემშებოდა) წავსულვარ ლოდის აეროპორტში მათ დასახვედრად და ქართველ ებრაელთა ოჯახების დასარწმუნებლად საწნოვრებლად ქალაქი აშდოდი აერჩიათ.

აშდოდი მაშინ პატარა განვითარებადი ქალაქი იურ სულ 55 ათასი მცხოვრებით. უფრო სოფელს ჰგავდა ვიდრე ქალაქს. ძირითადი მოსახლეობა ჩრდილო აფრიკის (არაბული) ქავენებიდან ამოსული ებრაელებით იურ დასახლებული. (ეს ქალაქი მარკოდან ამოსულმა ებრაელებმა დაარსეს 1956-წელს). ქართველ ებრა-ელთა რამდენიმე ათეული ოჯახი წარმობდა მხოლოდ. გამომდინარე აქედან არავის სურდა ასეთ ადგილას დასახლება.

თუ იმას მოვახერხებდით, რომ ვინმე დაგვერწმუნები- და მათი საექსპლუატაციოდ გადაცემის ტემპი კი თან-

სურათი - 184 : "მენორა"-სთან იერუშალამში ქავეთის წინ. აწ.გ. მწერლის სოსო სეფიაშვილის მეუღლე ეთერი (მარცხნიგ) და სიმა საბირი

დოდში, არამედ მათთან ახლოს და უფრო ხშირად იმავე სახლში. ეს იმ დროს, როცა ოლიმებისათვის საექსპლუატაციოდ გადასაცემი უველა სახლი მომენტურად იყსებოდა და ახალი სახლის აშენებას სულ ცოტა 1-15 წელიწადი მაინც სჭირდებოდა.

ოლიმთა ნაკადი მატულობდა, სახლების აშენების

დათანობით ვარდებოდა.

ქუფურის ომის შემდეგ ქვეყნის ეკონომიკური მდგრა-
მარეობის გაუარესების გამო მშენებლობიც შემცირდა, ამით შეება მიანიჭეს აქტივისტებს.
სულ უფრო და უფრო მცირე ხდებოდა თავისუფალი
ბინების რაოდენობა.

ოლე კი საჩივლელად ჩექნთან - აქტივისტებთან
მოდიოდა, არა მარტო იმისთვის ბინა, რომ მიეღო
საერთოდ არამედ სტუდიის სახლში და მისთვის

სურათი - 185 :"საქართველოდან გამოსულთა გაერთიანების" გენ. მდივანი რაფი ბალუაშვილი სპეცია-
ლურ საჩუქარს გადასცემს აპრამ სეფიაშვილს 1978
წელს მის მიერ თელ-ავიზის ფეშებელურ სასტუმრო
"პილტონ"-ის დიდ დარბაზში შესანიშნავად ორგანი-
ზებული სილამაზის კონკურსისათვის. აქვეა ახლად
არჩეული სილამაზის პირველი დედოფალიც

საურველ სართულზე.

ამსორტის სამინისტროს მუშაკებთან საუბრისთვის თულად მოლაპარაკე და მისი მისამართიც ისაა.
(ბინა რომ მოეთხოვათ) ისევ ჩექნ ვიუვით საჭირო,
ვინაიდან "ფაკიდ"-ებს ისინი ვერაფერს აგებინებდნენ, იყრითის მცოდნები ჩექნში თითქმის არავინ იყო, იდიმიც არ ვიწოდით, რუსული ენის მცოდნები კი ათში ერთი არ იყო. ამიტომ გაჭირებულ ხალხს ჩექნისთანა იყრითთის მცოდნე ებრაელები ისე სჭირო-
დათ როგორც ჰაერი.

ასეთი აქტივისტების რიცხვი თანამდებობით მცირ-
დებოდა. გაბრაზებული და იმედგაცრუებული ოლიმპი-
თაგიანთ ჯავრს მოხალისე აქტივისტებზე იურიდიუ-
სოლმე. ამიტომ კეთილის გაკეთების მსურველთა რიც-
ხლების გადარღვევა და უფრო იკლებდა. წლებმა გადარღ-

ვიდრე ნაციურობა ნათესავებმა ისე ათვისეს ენა, რომ თავიანთ ნათესავებს მაინც ეხმარებოდნენ და მარეობის გაუარესების გამო მშენებლობებიც შემცირდა, ამით შეება მიანიჭეს აქტივისტებს.

ბინის საკითხის მოგვარებით საქმე არ მთავრდებოდა, ასალი პრობლემები იწყებოდა, ოჯახს რჩენა უნდოდა ესე იგი ოლე სამსახურში უნდა გასულიყო. თავისუფალი სამუშაო აღიღები კი ქუჩის მსურვალია რომ გდომებიდა ვერ იძოვიდით. ქართველ ებრაელებს კი ოლი სამუშაო და მხლალ ხელფასიანი სამუშაოები უნდოათ. ისევ წანწალი, შრომითი მოწყობის ბუროები. ხევწა-მუდარა, ბევრი ჩსუბი და აულ-მაული. კველაზე მეტი, როგორც წესი შეაძალს ხვდებოდა.

თუ გინძეს ბევრა გაუმართლა და ბინის და სამსახურის პრობლემა გადაჭრა უნიო კაცმა, ასლა მას უფასო დამის ულფანში უნდოდა მოწყობა.

ჩვენ თითქმის არაფერი გვითქვაშს ბავშვებსა და დისახლისებზე. მირითადი პრობლემები კი მათ შექმნდათ. ზორველი რასაც ქალი აგეთებს ოჯახში როცა ის ახალ სახლში შედის ეს სამზარეულოს მონახულებაა. სადაა მაცივარი, სარეცნის მანქანა, ვაზის ან ელექტრონის ქურა, ვენტილატორი ისრაელის აუტონელი სიცის დოს, ეს ელექტროლური ნიუთებია, რომელიც კველა ოჯახს სჭირდება.

თქვენის აზრით ვის მიმართავს ეს დასახლისი დახმარებისთვის ? ზორველ რიგში ისევ მოხალისე აქტივისტს, ვინაიდან უბრალოდ ამ ქვეუბნად სხევას არავის იცნობს. აეროზორტში ზორველი ის ნახა ქარ-

იწყება შეკითხები : რომელი ფირმის ნაწარმი სჯო-
ნია ? სად უფრო იაფად შემიძლია შეფიმინო ? ვისი
ნდობა შემიძლება ? გარანტიას თუ იძლევიან ? და
ბოლოს ხომ არ წამოუვან იმ მაღაზიაში? მე ლაპარაკი
არ ვიცი ამათ ენაზე და შენ დამესმარები, წაუვები და
ნაეიდობაზე ზასუ ხისმგებელიც შენ ხდები მის თვალში.

რაღაც ისე ვერ მუშაობს მე რომ მიხდა, რაღაც
"ქაფთორ"-ი აქვს, რომლის დანიშნულება არ ვიცი
ხომ ვერ ამიხსნი ? თუ გაუფუჭდა ვაი რა დღე დაგა-
დგება, თავს და ბედს იწყებლი. როდესმე ჩავარდნილხარ
სულმე. ამიტომ კეთილის გაკეთების მსურველთა რიც-
ხლების გადარღვევა და უფრო იკლებდა. წლებმა გადარღ-

40 წელი

ოჯახის ამბების რომ მოაწესრიგებს ქალს ახალი რაღო წერილის დაწერა სურს მთავრობის სახელზე, საზორუნავი უჩნდება სასკოლო ბავშვების სკოლაში სწავლა გამოსავალი არ გრჩება - უნდა დაეწმარო. ჩაწერა. (საბჭოთა კავშირისაგან განსტევებით ისრაელ- მე აქ ოლეს ერთი ოჯახის პრობლემა აგიწერეთ, ში სწავლა თავისუფალია და ბავშვის ჩაწერა რომელიმე იმ შერიცვდში ისრაელში უღელყვირეულად ათობით სკოლაში შშობლის სურვილის მიხედვით ხდება. 1972-

იგივე მდგომარეობაა საბავშვო ბავშვება და ბალებში. 77 წლებში ამდობდი საქართველოდან ამოსულთა ვიდრე ბავშვების საკითხის მოგვარევების წესს არ მთელმა არმაშ მოიყარა თავი (8000-ზე მეტმა სულმა). აუ სსი მისთვის გასაგებ ქართულ ენაზე, ტექის ბედი ამდენი ხალხის დახმარება და პრეტენზიების მარტო მოგენატოება.

გბონიათ ამითი დამთავრდა? ახლა იწყება.

- იქნებ იმისთანა სამსახური მინახო დღეში ასე 4 გაზეთისთვის და მუნიციპალური მოვალეობებისათვის საათი რომ ვიმუშავო და ოჯახში წოტა ფარნასა უნდა მიექედნა, ალბათ წარმოიდგენთ თუ როგორ შევიტანო, ჩემს ქმარს ძალიან უჭირს, თანაც ხომ მდგომარეობაში ვიუვით ჩვენ ატერისტები, რომლებიც იცი 4 შვილის დედა გარ და მმიმე შრომა არ შემიძლია ჩვენ თვითონ გავდიოდით იგივე აბსორბციის პროცესს, მეუ ბნება ისრაელში ახლად ამოსული ერთი ქალი, როგორც უველა ახალ ამოსული.

რომელსაც საქართველოში ერთი დღეც არ უმუშავნია სადმე და არავითარი პროფესია არ გააჩნია.

მეორე ქალი, რაღაც ქადალდეს მაჩქებს ხელში და

სურათი -186 : გაზეთ "ალია"-ს მთ. რედაქტორი აბრაამ საპირი (სეფიაშვილი) თავის კაბინეტში ბათ-იამში

მთხოვს გავაგებინო რა არის ეს. ვუ სსნი რომ ეს მუ- ნიციპალური გადასახადია წელის, გამწვანებისა და ივრითულ ენაზე მოსული უველა წე- რილი მათვის იგივე ჩინურია. ნახევარი დღე ასეთი რილი მათვის იგივე ჩინურია. ნახევარი დღე ასეთი წერილებისა და გადასახადების წაკითხას, თარგმნასა და ასენა-განმარტებას უნდება გაცი.

ახლა თუ მთხოვნელს რაიმეს გასაჩინოება ან უბ-

ოჯახი ამოდიოდა და აძლევდები სახლდებოდა. 1972- 77 წლებში ამდობდი საქართველოდან ამოსულთა ვიდრე ბავშვების საკითხის მოგვარევების წესს არ მთელმა არმაშ მოიყარა თავი (8000-ზე მეტმა სულმა). აუ სსი მისთვის გასაგებ ქართულ ენაზე, ტექის ბედი ამდენი ხალხის დახმარება და პრეტენზიების მარტო მოსმენაც კი დღე-ღამეში 24 საათი რომ გემუშავა ვერ მოასწორებდი. თუ ამასთან ოჯახიც უნდა გერჩინა, საათი რომ ვიმუშავო და მუნიციპალური მოვალეობებისათვის უნდა მიექედნა, ალბათ წარმოიდგენთ თუ როგორ შევიტანო, ჩემს ქმარს ძალიან უჭირს, თანაც ხომ მდგომარეობაში ვიუვით ჩვენ ატერისტები, რომლებიც იცი 4 შვილის დედა გარ და მმიმე შრომა არ შემიძლია ჩვენ თვითონ გავდიოდით იგივე აბსორბციის პროცესს, როგორც უველა ახალ ამოსული.

ამას კიდევ გაუმდებდა კაცი, რომ არ უოფილია პოლიტიკურ საზოგადოებრივი შეხდა-შემოხდები, სიმულაციი, დევნა, ხელშეწლა და იმ ბირებთან თუ ორგანოებთან ბრძოლა, რომელთა “მაზოლ”-ზეც მოგიწია ფეხის უნებლივ დაჭირა შენი თემის შვილთა ინტერესების დაცვის დროს.

ამის ბორციენვალე მაგალითი განლდათ სახელგან-თქმული აძლევდის პორტის მუშავთა შიმშილობითი გაფიცება, რომელსაც ვხელმძღვანელობდი, მოუ ხედავად იმისა, რომ არასდროს მიმუშავია პორტში და მხრილოდ ქართველ ებრაელთა მიმართ სოლიდარობის გრძნობამ გადამზღვებინა ეს ნაბიჯი.

გაფიცება პორტის მუშავებისათვის წარმატებით დამთავრდა მე კი ჯანმრთელობა შემერქა სამდინარი შიმშილობისა და გადატემორთვის გამო. უამრავი ძლიერი მტერი შევიძინე (მათ მორის მთავრობის წრეებიდანაც). უველა ზე მტერიზეული კი ჩემთვის ის იქ, რომ ჩემი თემის ზოგიერთი შეილის თვალში სიმართა ვერ დავისახურე, მოუ ხედავად იმისა, რომ აძლევდისთანა გამოცდა, თავგანწირვით, არაერთხელ გაგიარე ამ ორდასუფთავების. ივრითულ ენაზე მოსული უველა წე- რილი მათვის იგივე ჩინურია. ნახევარი დღე ასეთი წერილებისა და გადასახადების წაკითხას, თარგმნასა და ასენა-განმარტებას უნდება გაცი (ბევრ სხვას ბედმა უმტკუნა).

მოუ ხედავად ამისა, მე მაინც მადლობას ვწირავ დმ-ერთს რომ დღემდე მოვაზდე (ბევრ სხვას ბედმა ცხოვრების სხვა არა ნაკლებ საინტერესო პრიზე-

40 წელი

ტიუბზე და ქართველ ებრაელთა თავს გადახდენილ
მოვლენებზე ამ წიგნის მეორე ტომში ძოგით ხრობთ
თუ ეს უკალისშემძლებ ინება.

